

vergadering **C200**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 18 april 2023

(Een aantal sprekers nemen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhall Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het verbod op pet en blik in de evenementensector vanaf 2025 – 2090 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhall Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de engagementen die de minister uitsprak op de waterconferentie van de Verenigde Naties in New York – 2095 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhall Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het positieve rapport van de Inspectie van Financiën over de subsidies aan Natuurpunt vzw – 2201 (2022-2023)	8
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhall Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe Beleidsplan Ruimte van de provincie Vlaams-Brabant – 2231 (2022-2023)	16
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhall Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de toename van het aantal meldingen voor zorgwoningen en de evaluatie van de nieuwe regelgeving rond zorgwonen – 2195 (2022-2023)	19
VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhall Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over vergunningen voor het kappen van bomen door Vlaamse lokale besturen – 2239 (2022-2023)	22
VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhall Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de studie van Bond Beter Leefmilieu in verband met gezondheidsschade als gevolg van vliegtuiglawaai en emissies van bijzonder zorgwekkende stoffen – 2247 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhall Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over gezondheidsrisico's rond luchthavens – 2275 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhall Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitstoot van risicovolle stoffen door de luchthaven van Zaventem – 2279 (2022-2023)	26
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhall Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Natuurherstelwet – 2267 (2022-2023)	33

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het verbod op pet en blik in de evenementensector vanaf 2025 – 2090 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Met deze eerste vraag om uitleg gaat mevrouw De Vroe bewijzen dat ze helemaal terug is, iets waar we uiteraard allemaal zeer blij om zijn.

Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Collega's, ik ben heel blij om opnieuw onder jullie te zijn. Collega Tobback, dank u wel om mij waardig te vervangen tijdens mijn afwezigheid wegens een snowboardongeluk.

Minister, mijn vraag gaat over het verbod op pet en blik vanaf 2025 in de evenementensector. Bij het omzetten van de Europese SUP-richtlijn (single-use plastic) legt de ontwerptekst van VLAREMA 9 (Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalcringen en afvalstoffen) via artikel 6 vanaf 1 januari 2025 een verbod op het gebruik van eenmalige drankverpakkingen op aan de evenementensector, zonder uitzonderingen. De eventsector deelt bij monde van sectorfederatie Event Confederation zijn bezorgdheden over dat nakende verbod op pet en blik. Enerzijds klagen zij de ongelijke behandeling aan. Ze zeggen niet te begrijpen dat het verbod enkel geldt voor hun sector. Anderzijds zien zij een aantal operationele knelpunten bij het invoeren van het verbod. Indien de organisator ervoor kiest om een blikje of petflesje uit te gieten aan de bar, om het drankje vervolgens in een herbruikbare beker te gieten, zal men zeker en vast geen milieuwinst boeken, zeggen ze, maar juist het tegendeel bewerkstelligen, want de verpakking blijft bestaan en daarenboven moet de beker worden afgewassen. Ook de kostprijs voor de consument zal stijgen, zegt de sector, aangezien men in bijkomend personeel zal moeten voorzien om de dranken uit te schenken.

Een tweede optie die organisatoren hebben, indien producenten het toelaten, is een premixformule, waardoor dranken via een tap gemengd worden gevuld. De sectorfederatie wijst erop dat grote merken dat zullen kunnen aanbieden, maar dat kleinere leveranciers uit de markt dreigen te worden gedruwd. Ook wordt gevreesd dat men via een dergelijk systeem zal moeten inboeten op de kwaliteit van het product.

Minister, daarom ben ik hier weer met een aantal vragen. Hoe verklaart u dat het verbod op het gebruik van eenmalige drankverpakkingen wordt opgelegd aan de evenementensector en niet aan andere sectoren? Welke beweegredenen werden in overweging genomen om dat enkel aan hen op te leggen? Hoe reageert u op de operationele knelpunten die de sectorfederatie aankaart? Welke oplossingen kunt u hun eventueel aanreiken? Welke maatregelen plant u om organisatoren te ondersteunen om hen in lijn te brengen met de VLAREMA-wetgeving?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De reden dat het verbod momenteel enkel van kracht wordt voor de eventsector, heeft te maken met de visie rond afvalpreventie. We stellen vast dat niet alle evenementen erin slagen om minstens 95 procent van de eenmalige verpakkingen gescheiden in te zamelen voor recyclage. Bij wijze van steekproef heeft de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) in 2022 meerdere events opgevolgd. De uitgevoerde controles tonen de problemen van de huidige wetgeving aan. Het afval van het event wordt vaak niet apart van andere bronnen gehouden en wordt niet apart verwerkt of geregistreerd. Dat maakt het onmogelijk om het inzamelpercentage te berekenen. Het blijkt zeer moeilijk tot onmogelijk om de data rond de 95 procent binnen te krijgen. Inzamelcijfers laten

op zich wachten en organisatoren willen geen inzicht bieden in de hoeveelheid drankverpakkingen die ze hebben aangeboden. Als er al inzamelpercentages werden doorgegeven, dan verkrijgen we geen bewijsstukken om de percentages ook te kunnen verifiëren. Hieruit blijkt dus dat de wetgeving in de praktijk moeilijk uitvoerbaar is, laat staan controleerbaar of handhaafbaar. Een overschakeling naar herbruikbare recipiënten lost dat probleem op.

Dit verbod geldt nu al voor evenementen georganiseerd door overheden en lokale besturen. Het verbod uitbreiden naar alle evenementen, is in lijn met een gefaseerde aanpak inzake afvalpreventie. De beleidsvisie is om in de toekomst ook voor andere sectoren gebruiksverboden in te stellen voor eenmalige producten met een grote impact op de afvalberg of het zwerfvuil. In het Lokaal Materialenplan dat we dit voorjaar aan de Vlaamse Regering zullen voorleggen, staat die beleidsvisie ook uitgeschreven. Daarom voert de OVAM dit jaar ook nog een marktverkenning uit om te onderzoeken hoeveel wegwerpverpakkingen er in andere sectoren, zoals in de horeca, het onderwijs en de bedrijven, worden aangeboden en welke daarvan potentieel in aanmerking komen voor gelijkaardige beleidsmaatregelen. Daarnaast zijn er binnen de Green Deal Anders Verpakt tal van pilootprojecten, onder andere in de distributiesector en de horeca, waarvan ik tegen het einde ervan in 2024 eveneens een aantal beleidsaanbevelingen verwacht.

Ik kom tot uw tweede vraag. Het verbod op het serveren van dranken in recipiënten voor eenmalig gebruik is sinds 2020 van kracht voor overheidsevenementen. Ik stel vast dat de overheden erin slagen om dranken te serveren uit tap, grootverpakkingen of retourflessen. Ik ben mij ervan bewust dat voor sommige drankenproducenten een andere aanpak vereist is. Daarom voorzien we ook in een overgangstermijn tot 2025 alvorens het verbod in werking treedt. In het verleden werden trouwens alle dranken op evenementen uitgeschonken en was er nog geen pet en blik voorhanden. Ik ga ervan uit dat de producenten ook vandaag in eenzelfde productkwaliteit kunnen voorzien. De steekproeven in 2022 toonden aan dat er na het event tot 60 procent minder restafval en veegvuil achterbleef. Er was echter extra personeel nodig voor het handmatig uitsorteren van de wegwerprecipiënten en het maken van de inzamelingsberekening in het kader van de 95 procent selectieve inzameling. Deze handelingen met bijhorende personeelskosten zullen niet meer nodig zijn als pet en blik eenmaal volledig verboden zijn.

De OVAM zet ook voortdurend in op kennisdeling. Zo hield de OVAM op 20 maart van dit jaar nog een conferentie rond herbruikbaar cateringmateriaal om organisatoren te informeren over de aankomende regelgeving en om goede praktijken te delen. Een twintigtal sprekers actief in de eventensector gaven tien verschillende informatiesessies. Tegelijkertijd vond er een minibeurs plaats met 22 standen waar deelnemers konden kennismaken met de aanbieders van herbruikbaar cateringmateriaal, wasfaciliteiten, digitale waarborgsystemen en het OVAM-communicatieaanbod voor evenementen. De conferentie lokte 344 deelnemers, waaronder ambtenaren, eventorganisatoren, standhouders en sprekers. Ik denk dus dat dat een groot succes was. Verder organiseerde de OVAM in 2022, vorig jaar dus, op kleinere schaal een à twee praktijkbezoeken aan evenementen.

Het is dus de bedoeling dat we die sector tegen 2025 ook meenemen in het verhaal.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw uitgebreide reactie. Uiteraard is het belangrijk dat elke sector zijn verantwoordelijkheid neemt voor minder afval. Dat is sowieso de bedoeling. Evenementen organiseren is uiteraard ook een vorm van ondernemen. Dat zorgt voor leuke ontspanning en een meerwaarde in het sociaal leven van iedereen. Ik begrijp natuurlijk wel dat zij zich nu enorm gevisieerd voelen omdat het enkel over hen gaat. Zij zeggen ook heel duidelijk dat het voor hen

echt verstrekkend is en daadwerkelijk gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van het product. Ik heb u eerder ook al een vraag gesteld, eind vorig jaar, in november, dacht ik. Zij haalden immers ook aan dat er specifiek voor zomerfestivals een probleem kan zijn met betrekking tot het aanbod: zullen zij die herbruikbare bekertjes wel kunnen aankopen? Ook was het voorzien in die wascapaciteit een enorme bezorgdheid. U hebt toen aangegeven dat, indien kon worden aangetoond dat de zomerfestivals alle mogelijke maatregelen hebben genomen om te voldoen aan deze regelgeving, er in uitzonderingen zou kunnen worden voorzien. Ik ben uiteraard benieuwd naar de stand van zaken wat dat betreft. Ondertussen is het april. De festivalzomer staat voor de deur, iets waar we allen blij over zijn, denk ik. Werden er al uitzonderingen toegestaan? Hebt u al een zicht op uitzonderingsvragen wat dat betreft?

Verder had ik het ook nog graag even gehad over de openbare besturen. Daar hebt u ook naar verwezen. Zij hebben inderdaad ook die verplichting van het hergebruik van alle producten. Er waren toch wel een aantal lokale besturen die in het verleden al een uitzondering vroegen, meer bepaald bij het aanbieden van een pannenkoek of dergelijke op een kerstmarkt, want dan is het natuurlijk niet zo evident om aan die maatregel te voldoen. U hebt toen, bij die laatste vraagstelling beloofd om ook goed op te volgen wat de knelpunten zijn met de nieuwe regelgeving en om toekomstgericht te willen bijsturen. Wanneer mogen we die evaluatie verwachten? Is die al gebeurd? Wat is de timing wat dat betreft?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dat dit verder wordt uitgewerkt voor evenementen is logisch, denk ik, omdat we dat ook al voor de overheid hadden. Ik denk dat de overheid altijd als eerste het goede voorbeeld moet geven. We trekken dat nu dus door naar de evenementensector. Zoals ik ook in mijn antwoord zei, is het de bedoeling om ook een verdere uitbreiding naar andere sectoren te bekijken. De OVAM is nu ook in gesprek met andere sectoren.

De wascapaciteit is de jongste jaren sterk toegenomen. Toch zou het inderdaad nog kunnen dat er voor zeer grote evenementen, mega-evenementen uitzonderingen worden gegeven. Vandaar de overgangstermijn tot 2025. Diegenen uit de sector die dat aanvragen, moeten dat ook onderbouwen in hun aanvraag. De uitzonderingen kunnen worden toegestaan na de definitieve goedkeuring van de regelgeving. Er is ook meegedeeld aan de organisatoren dat ze ook moeten verantwoorden waarom ze een uitzondering op de regel vragen.

De evaluatie kan nog voor de zomer worden afgerond met betrekking tot de lokale besturen. Er waren inderdaad hier en daar lokale besturen die wat vragen hadden. Die evaluatie loopt, en ik hoop nog voor de zomer te kunnen meenemen wat problematisch of praktisch gewoon niet uitvoerbaar blijkt te zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Dank u wel. Dat volstaat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de engagementen die de minister uitsprak op de waterconferentie van de Verenigde Naties in New York – 2095 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gweny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Voorzitter, welkom terug. Minister, van 22 tot 24 maart vond de waterconferentie van de Verenigde Naties plaats in New York. Het was de eerste conferentie over water in vijftig jaar. Er waren tweehonderd landen uit de hele wereld verzameld om over de waterproblematiek te discussiëren. De Vlaamse Regering werd vertegenwoordigd door maar liefst twee ministers. Uzelf en minister Peeters trokken erop uit om zich in te werken of dingen mee te delen aan de wereld over water. In een persbericht nadien maakte de Vlaamse Regering bekend dat u de Belgische delegatieleider was en dat zowel minister Peeters als uzelf het woord zou nemen namens België. U zou namens België en Vlaanderen een concreet commitment uitspreken. U zette vooral de Blue Deal in de kijker, en de concrete terreinrealisaties die konden worden verwezenlijkt met de extra middelen die hiervoor van Europa kwamen. Minister Peeters ging de hort op met de boodschap dat ze een rapport Weerbaar Waterland had besteld en hieruit een concreet advies van Henk Ovink had verkregen.

Onmiddellijk kwamen er heel wat reacties van waterwetenschappers, waaronder professor Willems. De Blue Deal vinden ze een goede zaak, maar die bestaat vooral uit pilootprojecten en er is dringend nood aan opschaling. In diezelfde week werd ook het IPCC-rapport (Intergovernmental Panel on Climate Change) gepubliceerd. De conclusie van het rapport is dat de toestand bijzonder ernstig en urgent is en dat we nu versneld actie moeten ondernemen.

Minister, welk concreet commitment hebt u daar tijdens die conferentie uitgesproken? U kondigde bij de begrotingsbesprekingen eind vorig jaar een Blue Dealdecreet aan. Tot nu toe hebben wij nog niets gezien van zo'n decreet. Dat werd nog niet voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Dat hebben wij althans niet kunnen vernemen. Wat is precies de stand van zaken? Wanneer zal dat ontwerp van decreet worden voorgelegd? Wat zal de inhoud ervan zijn? Welke concrete initiatieven zal de Vlaamse Regering nemen in uitvoering van het rapport Weerbaar Waterland?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Als hoofd van de Belgische delegatie heb ik op de VN-conferentie een formeel statement namens het land België uitgesproken. Ik heb aangeboden om onze opgebouwde expertise en goede praktijken te delen. Ik heb ook de nood aan verdere nauwe samenwerking met de buurlanden onderstreept. Water is een wereldwijd probleem. De klimaatverandering heeft de uitdagingen verbonden aan water versneld op scherp gezet. Het feit dat de VN-top van vorige maand slechts de tweede VN-waterconferentie ooit was, geeft ook aan dat er wereldwijd nog veel werk aan de winkel is. Ik heb de collega-regeringsleiders uitgedaagd om de handen in elkaar te slaan, want voor 2 miljard mensen is zuiver water nu al geen evidentie. Zoals u weet, hebben wij in Vlaanderen de Blue Deal. Die aanpak, dat beleid en onze watergebonden economie zijn minister Peeters en ikzelf gaan toelichten. Ik riep ook op om samen een Blue Deal te sluiten. De uitdagingen waarmee we in Vlaanderen worden geconfronteerd, ervaart men immers ook in het buitenland. We kunnen leren van elkaars oplossingen en ervaringen, en de Vlaamse oplossingen kunnen elders helpen.

Er is ook een aparte vergadering geweest met de leiders van alle Europese landen. Ook daar heeft elk land zich uitgesproken en heb ik uitgelegd wat wij in Vlaanderen doen. Dat is wel gelijkaardig met wat andere Europese landen willen doen. Vlaanderen loopt beleidsmatig, net als Nederland, zelfs binnen die Europese context immers al voorop. Ik heb ook gezien dat Europa van plan is om een Europese Blue Deal te maken, waarbij ook wordt gewerkt volgens de pijlers van het herstellen van natte natuur en het onderstrepen van circulair watergebruik. We zullen zien wat er nog vanuit Europa komt, maar binnen die Europese vergadering was het toch zeer interessant om oplossingen en ervaringen mee te delen aan elkaar, en vooral ook de Vlaamse oplossingen naar voren te schuiven.

Er zijn ook diverse 'side events' geweest, onder andere georganiseerd door de Vlaamse overheid en door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Daar heb ik ook de Vlaamse aanpak toegelicht. Ook daar bleek dat er interesse is in de Vlaamse Blue Deal, aangezien de problematieken waarmee wij worden geconfronteerd ook in veel andere landen op de agenda staan. Ik denk dat dat ook wel opportuniteiten creëert voor onze Vlaamse bedrijven in het buitenland.

Wat de boodschap van professor Willems betreft, die is helder en is ook de mijne: we mogen natuurlijk niet op onze lauweren rusten, we moeten verder opschalen. Ik heb dat ook nooit onder stoelen of banken gestoken. Net daarom trok ik met het klimaatadaptatieplan naar de regering, dat voortbouwt op het advies Weerbaar Waterland. Daardoor zal er nog in deze legislatuur 150 miljoen euro extra worden geïnvesteerd. De Blue Deal is een zeer goed plan, maar de droogte aanpakken is een oefening van lange adem, zoals u ook weet. We hebben gekozen voor in totaal meer dan vierhonderd projecten op het terrein om de droogte concreet en direct aan te pakken. Daarnaast is er natuurlijk ook het structurele, het wetgevende aspect, dat even belangrijk is. De watertoets is aangescherpt. De Hemelwaterverordening werd ook aangepast. Regels voor hergebruik en drainages worden ook aangepast. Peilbesluiten liggen binnenkort ook voor ter finale goedkeuring. De gesprekken over een reorganisatie van het beheer van onbevaarbare waterlopen lopen ook volop. Ik denk dus dat we de juiste weg zijn ingeslagen, maar uiteraard is het werk niet af. We hebben minstens twee, drie legislaturen nodig om ons voor te bereiden op lange periodes van droogte.

Ik wil sowieso de Blue Deal ook inhoudelijk en financieel verankeren. De voorbereidingen voor het Blue Dealdecreet zijn vergenotd. Binnenkort zal ik mijn voorstel voorleggen aan de collega's van de Vlaamse Regering. U begrijpt dat ik de inhoudelijke gesprekken daar eerst wil voeren.

Wat de initiatieven in het kader van het rapport Weerbaar Waterland betreft, verwijs ik naar mijn toelichting tijdens de gedachtewisseling van 18 januari.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik hoor heel veel beloftes en aankondigingen, maar eigenlijk niet echt hoe u dat Blue Dealdecreet concreet zult invullen. U geeft aan dat werken aan droogte een werk voor meerdere legislaturen zal zijn. Dat is inderdaad zo. Die verankering is dan ook extreem belangrijk. Dat is ook waar meerdere experts op hebben gewezen. Ik hoor u eigenlijk alleen maar zeggen, net zoals u eind vorig jaar zei, dat u een Blue Dealdecreet zult maken. Dat is dus niet echt een antwoord op mijn vraag. Omdat ik begrijp dat u geen antwoord zult geven, zal ik u dan ook een andere vraag stellen. De sponslandschappen zijn een van de heel belangrijke elementen die naar voren zijn gekomen uit het rapport Weerbaar Waterland. Ze moeten ervoor zorgen dat wij ons wapenen tegen overstromingen, maar ook tegen de droogte. Minister, hoe gaat u dat concreet omzetten? Hoe zult u concreet werk maken van die sponslandschappen in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mevrouw Schauvliege, wat de sponslandschappen betreft, gaan wij dat doen, zoals ik eerder zei, via het concept van de waterlandschappen. Dat zal ook gebeuren via een subsidieoproep.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dat is natuurlijk een van de grote zwaktes van de hele Blue Deal. Die hangt aan elkaar van de projectoproepen, de subsidieoproepen, met het uitgeven van heel veel Europese middelen voor weliswaar goede projecten. De verankering in structureel beleid, in wetswijzigingen en structurele budgetten

om op grote schaal vorm te geven aan die waterprojecten, die blijft echter uit. Minister, ik roep u op om werk te maken van uw Blue Dealdecreet, dat die verankering zou moeten vertalen. Ik hoop dat het klopt dat er iets klaarligt, maar ik vind het op zich al vreemd dat er nog niets langs de Vlaamse Regering is gepasseerd. Immers, als we in deze legislatuur gaan eindigen met het afwerken van de bestede budgetten en het stopzetten van de verdere inspanningen, dan vraag ik mij af hoeveel stenen in de rivier er hier zijn verlegd. Ik denk dat we allemaal beseffen dat water een van de grootste uitdagingen is en zal worden de komende jaren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het positieve rapport van de Inspectie van Financiën over de subsidies aan Natuurpunt vzw – 2201 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, een maand geleden publiceerde de Inspectie van Financiën (IF), misschien een beetje verrassend, in ieder geval voor de meesten onder ons, een rapport over een verstrengd toezicht op de subsidies van Natuurpunt. Dat is een onderzoek dat de Inspectie van Financiën op eigen initiatief voerde omdat men op het eerste gezicht blijkbaar de indruk had dat er sprake was van een zeer complexe structuur, waarin mogelijk rare dingen zouden kunnen gebeuren met subsidies. Anderzijds, als je het rapport en de conclusies leest, dan zijn die toch wel bijzonder interessant en meer dan de moeite om te onderstrepen. Ten eerste komt het rapport tot de conclusie dat de manier waarop Natuurpunt omgaat met de toegekende subsidies, uitermate correct en transparant is. De Inspectie van Financiën concludeert "dat de aanwending van de middelen effectief, efficiënt en zorgvuldig gebeurt". Dat wordt in het rapport zelf een aantal keren hernomen, om toch maar duidelijk te maken dat het waar is.

Er is een tweede bijzonder interessante conclusie. Natuurpunt gaat vaak door het leven als een zogenaamde rijke grootgrondbezitter. Het zou over bijzonder veel centen beschikken. Dat wordt door de Inspectie van Financiën heel sterk gerelativeerd, meerdere malen zelfs en ook in de conclusie. Natuurpunt beschikt inderdaad over zeer veel terreinen, maar de waarde van de terreinen is natuurlijk zeer relatief, aangezien ze wel in eigendom zijn, maar niet kunnen worden verkocht, niet kunnen worden afgeschreven, niet commercieel kunnen worden gerentabiliseerd, wat ook maar logisch is. Dat beeld van rijke grootgrondbezitter is dus eigenlijk in grote mate onterecht. Het gaat om zogenaamde rijkdom.

Tot daar is het rapport uiteraard een geweldige pluim op de hoed van Natuurpunt. Voor de Vlaamse overheid, en dat is toch wel opvallend, is de Inspectie van Financiën echter iets minder enthousiast en positief, en wijst ze toch op een aantal problemen. Er wordt ook op een problematisch punt bij Natuurpunt gewezen, namelijk dat zij bijzonder weinig woke zijn. Er is zeer weinig diversiteit in de groep vrijwilligers, die voornamelijk uit mannen tussen 50 en 60 jaar blijkt te bestaan. Maar goed, dat is waarschijnlijk eigen aan de biotoop.

Er is echter een meer fundamenteel probleem, wat de financiën betreft. De Inspectie van Financiën wijst er ten eerste op dat de enveloppenfinanciering die wordt gehanteerd voor een groot deel van de subsidies, eigenlijk is gekoppeld aan een veel te zwaar model van controle en rapportering, dat zowel voor de organisatie als voor de Vlaamse overheid inefficiënt is en bijzonder veel tijd, werkkracht en middelen opslokt. Dat zou veel eenvoudiger kunnen. Ten tweede en misschien

nog pijnlijker is dat de Vlaamse Regering, de Vlaamse overheid, op grote schaal vertraging heeft en tekortschiet in het tijdig uitbetalen van subsidies die werden toegekend voor de aankoop van terreinen. Concreet zou het alleen al voor Natuurpunt gaan over een achterstand van ongeveer 30 miljoen euro in de behandeling van dossiers bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), wat er in de praktijk op neerkomt dat de organisatie die bedragen moet voorfinancieren en daardoor ook een interestlast oploopt. In concreto betaalt Natuurpunt 430.000 euro per jaar aan interestlasten op bedragen die het voorschiet aan de Vlaamse overheid. Het gevolg is natuurlijk dat geld dat zou moeten dienen voor natuursubsidies, wordt gebruikt om de banken te subsidiëren. Dat lijkt mij een wat bizarre manier van omgaan met overheidsgeld.

Als de Vlaamse overheid zulke rapporten laat uitvoeren door de Inspectie van Financiën, dan lijkt het me dus logisch dat ze daar ook conclusies uit trekt. Minister, ik heb dus de volgende vragen.

Dat er voor dergelijke bedragen een achterstand is in het behandelen van subsidie-dossiers, is eigenlijk sowieso onaanvaardbaar, zeker als we daardoor belastinggeld verloren zien gaan, letterlijk een half miljoen euro per jaar dat aan de banken wordt gegeven in plaats van aan de aankoop van natuurterreinen. Hoe snel kan men bij het ANB die achterstand wegwerken? Is daar een concreet plan voor? Dat probleem is immers niet nieuw. Moet er ook niet worden gedacht aan een manier om te compenseren voor dat geld dat eigenlijk wegvloeit uit het natuurbeleid, al dan niet in termen van verwijlinteressen, al dan niet gekoppeld aan de verplichting om die dan opnieuw te gebruiken voor de doelstelling van de aankoop van terreinen?

Zijn er plannen of concrete voorstellen om de enveloppenfinanciering waarop de IF wijst in verband met dit probleem efficiënter te laten verlopen, om die procedures te versoepelen en te versnellen?

Deze audit is heel positief voor de geauditeerde. Dat valt niet vaak voor, vooral omdat men vanuit een negatieve invalshoek was vertrokken. Dat is dus een geweldige pluim op de hoed van Natuurpunt. Het is echter wel opvallend en opmerkelijk dat de audit in dit geval wordt gedaan terwijl op veel andere plaatsen waar er wordt gesubsidieerd, die audits toch niet zo grondig zijn. Ik heb dus wel vragen bij de aanleiding voor dit soort keuze. Is het kabinet daar mee betrokken bij geweest? Heeft men vanuit de Vlaamse Regering zelf die audit gepusht? Zo ja, zou het niet nuttig zijn om een aantal andere organisaties in dezelfde of aanpalende sectoren eens even grondig door te lichten en te bekijken of men daar even verantwoord, even helder en even transparant en efficiënt omgaat met de middelen van de belastingbetaler? Ik denk dan aan een paar zeer goed gesubsidieerde en gefinancierde landbouworganisaties, om Boerenbond niet te noemen. Over Natuurpunt zijn we nu immers gerust, maar bij heel wat anderen zou ik ook wel eens graag hetzelfde tegen het licht gehouden zien.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Om te antwoorden op uw eerste vraag, het gaat volgens de cijfers van het ANB momenteel niet om 30 miljoen euro aan aankoopsubsidies die niet zouden zijn behandeld of uitbetaald. Wel is het zo dat er traditioneel op het einde van het jaar grote bundels worden goedgekeurd. Uiteraard is controle daarop zeer belangrijk, en dat doen we ook correct, denk ik. Waarschijnlijk zijn de cijfers achterhaald. Het gaat momenteel om zo'n 10 miljoen euro voor aanvragen ingediend in 2022 en ook al in 2023. Enkele oudere aanvragen zijn onvolledig of moeten worden aangevuld. Jaarlijks worden er aankoopsubsidies toegekend, voornamelijk aan Natuurpunt, zoals ook blijkt uit de antwoorden op de schriftelijke vragen 606 en 410. In die cijfers is overigens ook heel duidelijk te zien dat de beschikbare budgetten de afgelopen jaren zeer sterk zijn gestegen. Ik denk dat

dat ook logisch is met het natuurbeleid dat we hebben ingezet. Het zou raar zijn als het budget niet zou stijgen, denk ik. Dan zouden we niet goed bezig zijn.

De achterstand heeft verschillende oorzaken. De beschikbare budgetten zijn opgedeeld in korven die de beleidsprioriteiten volgen. Budgetten verschuiven is niet altijd zomaar mogelijk. Er is een heldere communicatie over de beschikbare middelen, ook met Natuurpunt. Mijn administratie laat ook weten dat er meer dossiers worden ingediend dan er beschikbaar budget is. Daardoor is het budget van het volgende jaar vaak al voor een groot deel ingevuld. Het kan de overheid niet worden verweten dat ze niet meer geld uitgeeft dan er beschikbaar is. Het moment van indienen is ook niet onbelangrijk. Vaak wordt er nog een bundel dossiers ingediend vlak voor de deadline. Het gebrek aan spreiding zorgt ook vaak voor een verhoogde werklust bij de administratie. Niet alle ingediende dossiers zijn volledig. Soms moeten er nog wat documenten worden toegevoegd. Deze legislatuur zijn de budgetten voor aankoopsubsidies toegenomen. Daardoor is er een groter aantal dossiers, wat tot een grotere werklust bij de administratie heeft geleid. Er zijn dan ook een aantal interne verschuivingen gebeurd die de afhandeling van dossiers moeten versnellen.

Uw tweede vraag, dan. Zoals eerder aangegeven, is het een genuanceerder verhaal. Het is in eerste instantie aan de aanvragers van subsidies om te zorgen voor een financieel gezonde structuur en werking. Het is aan hen om in te schatten welke projecten haalbaar zijn voor hen. Als dat problematisch is of zou worden, kan dat ook altijd vooraf worden aangegeven. Er is geen reden om interesten met belastinggeld te betalen. Dat kan inderdaad beter effectief worden besteed aan betere natuur.

Het is sowieso mijn intentie om een voorontwerp van decreet tot ondersteuning van de omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten, waarvan ook sprake is in het rapport van de Inspectie van Financiën en waarbij inderdaad in enveloppenfinanciering wordt voorzien, op korte termijn voor te leggen aan de collega's van de Vlaamse Regering. Dit heeft als bedoeling het huidige subsidiekader voor de werkingssubsidies aan erkende milieu-, natuur- en ruimteverenigingen te vervangen. Dit voorontwerp en het besluit ter uitvoering van het decreet, dat in voorbereiding is, voorzien in aanzienlijke wijzigingen in de opvolging en controle, die de controlelast voor zowel de subsidieontvangers als de administratie verlichten. Om logische redenen werd de audit van de IF afgewacht voor de agendering van het voorontwerp van decreet. Over het voorontwerp is trouwens ook intensief overlegd. Het is ook besproken met de Inspectie van Financiën. Het voorontwerp van decreet kan binnenkort dus naar de Vlaamse Regering.

Uw vierde vraag, dan. De Inspectie van Financiën behoort niet tot mijn bevoegdheid. Het Departement Omgeving en het Agentschap voor Natuur en Bos waren ook niet betrokken bij het maken van de keuze. Ik ben alvast wel heel tevreden met het resultaat. Over Natuurpunt als organisatie doen immers allerlei cowboyverhalen de ronde. Ik moet die geregeld in de gazetten lezen. Bij dezen is dat dus transparant en duidelijk. Ik hoop inderdaad dat andere organisaties ook op zo'n manier met belastinggeld omgaan. Ik denk dat het goed is dat nu helder is dat alles correct verloopt en dat die cowboyverhalen dan ook maar eens stoppen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik dank u voor het antwoord. Met het laatste punt ben ik het helemaal eens. Het is al te gemakkelijk om grote verhalen te vertellen als dat niet grondig wordt onderzocht. Als het dan wordt onderzocht, blijkt dat inderdaad nauwelijks ergens op te slaan. We kunnen dus inderdaad alleen maar blij zijn dat die middelen correct en efficiënt worden gebruikt. Ik mag erop rekenen dat u dan de minister die wel bevoegd is voor de Inspectie van Financiën, even zult aanspreken om te bekijken of men dit soort onderzoek toch niet wat breder kan doen. U gaat er een beetje omheen omdat het uiteraard niet helemaal uw bevoegdheid is, maar ik zou

ook wel eens willen weten of allerlei andere vermoedens die men over andere organisaties heeft, ook cowboyverhalen zijn, dan wel of daar veel indianen tussen zitten.

Heel concreet, wat het eerste punt over de trage afhandeling van dossiers betreft, kan ik mij gerust vinden in de bedenking dat er bij de organisatie zelf, en niet alleen bij deze, maar bij alle organisaties die op subsidies een beroep kunnen doen, wel een push zal zijn om dat zo veel mogelijk, zo hard mogelijk en zo ruim mogelijk te doen, en dat dat bij momenten enige werkdruk bij de organisatie met zich meebrengt. U gaat een ontwerp van decreet voor een nieuw systeem van subsidiëring maken. Is het dan niet ook logisch dat er niet alleen met de Inspectie van Financiën, maar ook met de betrokken organisaties wordt overlegd voor dat naar de regering gaat? Is dat al gebeurd? Komen daar suggesties uit, of kan men naar aanleiding van deze audit de suggesties misschien toch eens mee bekijken, zodat dit vooraf kan worden geregeld? Ik denk immers dat niemand, ook deze organisatie niet, per se vragende partij is om jaar na jaar honderdduizenden euro's aan interesten te moeten betalen omdat men moet voorfinancieren. Zal er worden overlegd om te proberen dat op te lossen voor het ontwerp van decreet wordt goedgekeurd?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega Tobback, hartelijk dank voor de interessante vraag. Het is inderdaad zo dat het rapport van de Inspectie van Financiën heeft aangetoond dat Natuurpunt zeer efficiënt werkt, en dan is nog niet eens rekening gehouden met de ontzettend vele vrijwilligers die zich dagelijks inzetten voor meer natuur en die niet in dat kostenplaatje zitten.

Minister, u hebt echter eigenlijk niet geantwoord op de vraag hoe u ervoor zult zorgen dat dat zware model van controle en rapportering wordt ontlast. Dat was een van de belangrijke opmerkingen van de Inspectie van Financiën. U verwijst naar een subsidiebesluit voor de omgevingsverenigingen, maar dat is een subsidiebesluit dat gaat over de werking van die organisaties. Wat in dezen is gescreend, is het gebruik van de middelen die de Vlaamse overheid ter beschikking stelt voor het aankopen van natuurgebieden die gelinkt zijn aan het Natuurdecreet. Dat gaat over iets totaal anders. Als uw antwoord op de opmerking van de IF dus is dat u de subsidieregeling voor die verenigingen zult aanpakken en dat daarover een voorontwerp op tafel ligt, sorry, maar dan denk ik dat dat totaal naast de kwestie is en totaal geen antwoord is op die vraag. Ik wil die vraag dus nog eens herhalen: welke maatregelen zult u nemen om ervoor te zorgen dat het mechanisme dat is uitgebouwd om het besteden van die subsidies te controleren, een beetje lichter wordt? Let wel, wij pleiten natuurlijk wel voor een goede controle, want we vinden ook dat overheidsmiddelen goed moeten worden besteed. De IF geeft echter zelf aan dat dat nu veel te zwaar, te log is. Er moeten dus echt wel stappen worden ondernomen om ervoor te zorgen dat die middelen op een zo goed mogelijke manier worden besteed zonder dat er overmatige administratieve en allerhande andere rompslomp wordt georganiseerd, waardoor dit alleen maar zwaarder en ingewikkelder wordt en meer personeelsinzet en minder effectiviteit met zich meebrengt.

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, bij Natuurpunt werken heel veel experts, die heel goed natuurbeheerplannen kunnen opmaken. Het zou er nog aan ontbreken dat dat niet correct en transparant zou gebeuren. Eigenlijk staat dat dus niet ter discussie. Wat mij betreft, was al op voorhand duidelijk dat die audit correct zou zijn. Hun doelstelling is eigenlijk het binnenrijven van zo veel mogelijk subsidies. Hun doel is nobel: natuurbehoud en natuurherstel. Minister, ik gun hun die subsidies, maar ik denk wel dat we moeten opletten dat we de facto niet tot een monopoliepositie van Natuurpunt komen. Daarom ben ik blij dat u zegt het subsidiesysteem in een nieuw decreet te zullen gieten.

Ik verklaar mij nader. Bijna alle subsidies gaan naar Natuurpunt. Vorig jaar was dat 29 miljoen euro voor de aankoop van gronden en 50 miljoen euro in totaal. Alle andere spelers kregen peanuts, of die vroegen ook maar peanuts. Natuurpunt heeft 20.000 hectare in eigendom, de oppervlakte van Antwerpen. Vorig jaar was dat een kleine 1000 hectare. Mijnheer Tobback, als we op dezelfde manier voortdoen, zal dat over tien jaar de oppervlakte van Antwerpen en twee keer de oppervlakte van Leuven zijn. U gaat daar waarschijnlijk mee akkoord. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Alle andere spelers moeten echter ook die kans krijgen, en ik denk dat daar een probleem zit en dat men dat hoogstwaarschijnlijk gaat aanpakken in het volgende subsidievoorstel. De anderen, dat zijn bijvoorbeeld privé-eigenaars.

Waarom draait u met uw hoofd?

Minister Zuhal Demir: Ik zal dat straks vertellen. Ik heb daar ervaring mee, met die privélandeigenaars.

Bart Van Hulle (Open Vld): Vertelt u het dan maar. Ze moeten wat mij betreft toch de mogelijkheid krijgen om precies hetzelfde te doen als Natuurpunt. Waar wringt het schoentje? Het schoentje wringt hem in het feit dat zij niet die subsidie-machine hebben, en ook niet de vrijwilligers om het beheer te doen. Natuurpunt krijgt beheersubsidies, krijgt 400 of 500 euro – ik zeg maar iets – om het beheer te doen. Voor wie in de privésector zit, is dat echter veel te weinig, kost het veel meer om dat te beheren. Die privéorganisaties hebben die vrijwilligers niet. Daarom beginnen ze daar niet aan. Daarom doen ze dat niet. Daar zit dus eigenlijk een discrepantie. Daarom vind ik dat die monopoliepositie van Natuurpunt op een bepaalde manier moet worden doorbroken.

Ik kom tot mijn tweede punt. Mijnheer Tobback, stel dat ik en u een terreinbeheerende vereniging willen oprichten en subsidies willen krijgen van de Vlaamse overheid, dan kan dat niet. Om die 90 procent subsidie voor de natuurreservaten te kunnen krijgen, moet je bewijzen dat je minimaal negen jaar een natuurreservaat hebt uitgebaat, moet je 1000 hectare in natuurbeheer hebben en moet je minimaal 35 natuurreservaten hebben. Daar is dus een drempel, en wat mij betreft, moet die drempel weg, want die is eigenlijk gemaakt om Natuurpunt een monopoliepositie te geven. Er zijn nog twee andere spelers die daar ook aan voldoen: vzw Durme en Limburgs Landschap. Ten opzichte daarvan gaat 93 procent van de subsidies echter naar Natuurpunt.

Minister, vandaar dus mijn pleidooi: haal de hobbels uit het speelveld en maak het meer gelijk. Hoe staat u daartegenover?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dat de doorlichting door de Inspectie van Financiën een gunstig resultaat te zien geeft, kan ons alleen maar tevreden stemmen. We hadden eigenlijk ook niks anders verwacht. Wij hebben de vraag waarom Natuurpunt en niet een andere organisatie werd doorgelicht ook al wel eens gesteld aan de bevoegde minister. Als ik het goed heb begrepen, is dat een soort test geweest om een aantal mechanismen van doorlichting eens uit te proberen in een complexe organisatie. Het is des te beter dat dat goed is verlopen, ook voor Natuurpunt.

Ik denk dat dat ook een extra geruststelling moet zijn voor de overheid om verder te gaan op het pad dat nu wordt bewandeld. Ik sta eigenlijk wel achter het model dat wordt gehanteerd: vanuit de bevolking worden er middelen verzameld, in dit geval bij Natuurpunt, en de overheid zet daar dan zelf ook middelen naast. Ik vind dat persoonlijk wel een bijzonder goed model, dat ook voor voldoende draagvlak zorgt bij de bevolking voor de dingen die daar gebeuren. De verhouding die collega Van Hulle aanhaalt tussen het privélandschap en Natuurpunt, ik weet niet of die zo

dramatisch is als hij het schetst. Hij heeft het over een monopoliepositie, maar we hebben natuurlijk te maken met een non-profitorganisatie, wat toch iets anders is dan privéorganisaties. Ook wat de subsidiestromen betreft, is dat toch een heel andere aanpak. Het staat me voor de geest – ik graaf in mijn geheugen, maar dat is niet meer wat het ooit is geweest – dat er ergens zelfs clausules zijn waardoor de terreinen die Natuurpunt verwerft met subsidies, teruggaan naar de overheid op het ogenblik dat daar iets zou mislopen of dat Natuurpunt zou ophouden te bestaan. Ik weet het niet meer helemaal zeker, maar ik dacht dat er ook daar nog een zekerheid was voor de overheid dat de middelen die werden geïnvesteerd, inderdaad goed zijn besteed.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Ik wil mij gewoon even aansluiten bij de vraagstelling in dit debat. Ik heb zo'n beetje het gevoel dat er hier twee verschillende debatten plaatsvinden. Er is de audit. Het is natuurlijk ook belangrijk om te weten wat is geauditeerd. Al een geluk dat er een transparante en correcte uitvoering is. Het gaat over veel geld, over veel budgetten en over belangrijke zaken. Dat heeft inderdaad tot een positief resultaat geleid. Ik denk dat dat belangrijk is.

Het tweede debat gaat over de vraag hoe we natuurbeleid, natuurbeheer en de samenwerking met organisaties, met eventuele private partners, gaan uitbouwen. Ik denk dat we allemaal erkennen dat het over bijzonder grote budgetten, maar ook bijzonder grote uitdagingen gaat.

Voorzitter, omdat ik meen dat de vraagstelling te beperkt zal zijn om daar diepgaand op in te gaan, wil ik de suggestie doen dat we eens een gedachtewisseling of een hoorzitting zouden organiseren over de vraag hoe we dat in de toekomst het best verder zouden kunnen uitbaten en uitvoeren, en of dit goed en gunstig is of dat er bijsturingen wenselijk zijn. Dat lijkt me zeker een interessant debat om later nog eens op terug te komen.

De voorzitter: Dat kunnen we opnemen in de regeling der werkzaamheden.

De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Nog even een reactie op collega Van Hulle. Collega, het nieuwe Natuurdecreet van 2014 heeft eigenlijk een heleboel van de dingen die u opnoemt, veranderd. Iedereen is nu gelijk voor de wet. Iedereen kan aankoopsubsidies krijgen, onder dezelfde voorwaarden. Iedereen krijgt beheersubsidies. Trouwens, u zegt dat de beheersubsidies te laag zijn, maar daarover is ook met de private eigenaars rond de tafel onderhandeld. Die zijn volgens mij sterk in de richting van een concrete, reële beheerkostprijs gegaan. Voor een aantal types waren die vroeger veel lager. Die stonden echt compleet naast de realiteit. Ik denk dus dat een aantal bezorgdheden die u uit, in het nieuwe Natuurdecreet zijn opgevangen.

Dat nieuwe Natuurdecreet was er juist op gericht om private eigenaars ook meer mogelijkheden te geven om zelf ook een rol te spelen in natuurbeheer. Spijtig genoeg gaan heel weinig private eigenaars daarop in. Minister, ik weet niet of u daar vandaag concrete cijfers over hebt. Ze zijn niet bereid om ook te voldoen aan de voorwaarden waaraan de terreinbeherende verenigingen moeten voldoen.

Nemen we bijvoorbeeld type 4. Dat betekent dat je net als terreinbeherende verenigingen op je gronden voor minstens 90 procent echt aan habitattypebeheer moet doen, en dat niet voor eventjes, maar voor altijd. Je kunt die subsidies pas dan krijgen. Je moet die gronden echt beheeren zoals een natuurvereniging. Enorm weinig private eigenaars zijn bereid om dat te doen omdat zij voor hun gronden andere doelstellingen nastreven dan een terreinbeherende vereniging, die als enige doelstelling het vrijwaren van natuur voor altijd, voor de toekomst heeft en daar

enorm veel inspanningen voor levert. Dat gebeurt, zoals u zegt, met een subsidie die de kostprijs lang niet dekt. Men kan dat alleen toerijden door de enorme inzet van tienduizenden vrijwilligers en leden, die daar heel veel vrije tijd voor opofferen, die heel veel inspanningen doen om een overheidstaak over te nemen.

Het beheer van die gebieden is immers eigenlijk de taak van de Vlaamse overheid. Het Natuurdecreet heeft ooit beslist de terreinbeherende verenigingen daar een rol in te geven, precies omdat zij verankerd zijn, omdat zij mensen daarrond kunnen verenigen, en dat kan een overheid veel minder. Er zijn sterke argumenten geweest voor de Vlaamse overheid om ooit te hebben beslist om de terreinbeherende verenigingen daar een rol in te geven. Dat is net hetzelfde als bij de scholen. Scholen worden gesubsidieerd voor onderwijs. De overheid besteedt dat uit. De schoolgebouwen zijn niet van de overheid, maar van de inrichtende macht. Die beheert dat en de overheid betaalt dat. Dat is iets dat de overheid heeft uitbesteed omdat ze zich ervan bewust was dat ze dat zelf niet aankan.

Ik vind het een heel goede zaak dat men hier de maatschappij bij betreft en dat heel veel mensen hierin een rol kunnen spelen. De private eigenaars zijn uitgenodigd om diezelfde rol te spelen, maar spijtig genoeg doen ze daar niet aan mee. *(Opmerkingen van Bart Van Hulle)*

Tinne Rombouts (cd&v): Voorzitter, mijn suggestie was net om daar op een ander moment op terug te komen, want we kunnen allemaal heel veel elementen inbrengen. Het was net daarom dat ik mijn suggestie deed.

Chris Steenwegen (Groen): Het is vreemd om vast te stellen dat een liberaal een organisatie die succesvol is, verwijt succesvol te zijn.

De voorzitter: Collega's, de mensen thuis hebben er niet veel van begrepen, want er werd door elkaar gesproken. Ik denk dat dat niet voor herhaling vatbaar is.

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik wil eerst en vooral meegeven wat het werk van de Inspectie van Financiën betreft dat nu duidelijk is, dat die controles zijn uitgevoerd. Wat de verhalen betreft over Natuurpunt en die centen en weet ik veel wat allemaal, dat is nu duidelijk. Dat is open en transparant. Iedereen kan dat ook lezen. Dat is dus heel goed.

Mevrouw Schauvliege, ik wil zeker de suggesties bekijken die de Inspectie van Financiën in het rapport heeft meegegeven, maar ik vind het wel belangrijk dat aankoop- en beheersubsidies worden gecontroleerd op het correct inzetten van de middelen. Dat vind ik wel essentieel.

Mijnheer Van Hulle, sta mij toe om te zeggen dat ik vind dat Natuurpunt en de vele vrijwilligers die elk weekend op het terrein staan, schitterend werk leveren. Chapeau voor die mensen en hun leden. Noem mij één organisatie die hetzelfde doet. Graag. Niemand heeft ooit gepleit voor een monopolie. Zelfs Natuurpunt niet. Eenieder kan dat doen.

Collega Steenwegen, u hebt verwezen naar het decreet. Dat was 2017 in plaats van 2014. De regels zijn dus nog niet zo lang geleden veranderd. Sinds 2017 zijn de aankoop- en beheersubsidies opgesteld voor iedere Vlaming en iedere vzw in Vlaanderen. Elke private eigenaar kan ook een natuurbeheerplan opmaken en wordt daar ook voor gesubsidieerd. Wat u zegt, klopt niet. De enige voorwaarde die wordt gesteld, betreft het worden erkend als gewestelijke organisatie. Dat heeft niks te maken met de beheer- of aankoopsubsidies. Dat heeft vooral te maken met de werkingssubsidies voor de zogenaamde Mina-verenigingen (Milieu en Natuur).

Sta mij wel toe om iets te zeggen over die private landeigenaars. Ik kom terug op mijn verhaal over de bomen. Dat is nu eens een heel concreet dossier. Ik heb het dan niet over een natuurbeheerplan met een hoge doelstelling enzovoort, maar gewoon over bomen planten. De natuurorganisaties zeiden te kunnen zorgen voor een aantal hectaren. De private landeigenaars stelden dat ook allemaal te zullen doen. De subsidies, of dat nu is voor gronden, voor bomen enzovoort, waren voor iedereen hetzelfde, ook voor de private landeigenaars, zodat men zou stoppen met dat gezever. Iedereen gelijk. Tja, ik heb ze nog niet gezien. We kunnen daar nog veel bomen over opzetten, maar ik ben die quatsch stilletjesaan beu. Iedereen heeft toegang. Ze moeten zich maar melden. We hebben ik-weet-niet-hoeveel seminaries gegeven aan dat landelijke Vlaanderen, aan private landeigenaars, die zeiden dat ze bomen wilden planten, dat ze gronden hadden. De subsidies waren er, evenveel subsidies voor eenieder. Ik weet niet wat ik nog meer moet doen. *(Opmerkingen van Bart Van Hulle)*

Ja, het gaat daar wél over. Idem dito voor het opstellen van een natuurbeheerplan. Ik houd niemand tegen. Integendeel, net door de kritiek die u en anderen geven, zijn wij ook heel veel naar die organisaties gegaan, maar we stellen gewoon vast dat de private eigenaars niet instappen, noch om een boom te planten, noch om een natuurbeheerplan op te stellen. We hebben die cijfers. Het zijn er bij mijn weten heel weinig. Ik ga dat dus zeker opvragen.

Dit moet me even van het hart. Ik vind dit schandalig. Er zou een hoorzitting moeten komen en ik weet niet wat. Ik ken andere organisaties die veel meer centen krijgen, veel meer belastinggeld, en die hun taak niet goed verrichten. We hebben hier te maken met een organisatie die zeer goed doet wat de overheid vraagt. Men zou inderdaad eigenlijk kunnen vragen dat de overheid dat zou doen, dat het ANB alles zou doen qua natuurdoelen, bomen en noem maar op. Neen, er zijn organisaties die in aanmerking komen. Ik heb geen opmerkingen. Ik vind dat Natuurpunt dat schitterend doet, met hun medewerkers, met al die vrijwilligers, van het herstellen van natte natuur over het zetten van bomen tot de Natura 2000-doelstellingen. Zonder Natuurpunt stonden we nooit zo ver. We hebben hier te maken met een organisatie die perfect het beleid van een minister uitvoert, eindelijk. Ik vind het eigenlijk wel een beetje schandalig dat daar dan zoveel tamtam over wordt gemaakt en dat men nu zelfs zegt een hoorzitting en ik weet niet wat te willen doen. Neen. Er zijn organisaties die miljarden krijgen en die niet doen wat de overheid vraagt. Begin dáár eerst eens mee!

Bart Van Hulle (Open Vld): Minister, dat heeft daar echt niets mee te maken.

De voorzitter: Collega's, van een hoorzitting is momenteel zeker nog geen sprake. Collega Rombouts heeft die gevraagd. Dat zal zoals steeds in de regeling der werkzaamheden worden besproken. Daar is nog geen beslissing over genomen.

Tinne Rombouts (cd&v): Voorzitter, ik heb een suggestie gedaan. Ik ga ervan uit dat we dat inderdaad als parlementsleden onderling bespreken, niet de regering.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts, we zullen, zoals we dat steeds doen, in de regeling der werkzaamheden de suggestie bespreken die u hebt gedaan, en dan zien we wat er verder wordt beslist daarover.

De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Het moet mij van het hart dat ik het heel bizar vind dat het feit dat de Inspectie van Financiën een rapport maakt dat eensluidend positief is, blijkbaar leidt tot een hoop frustraties bij mensen die graag hadden gezien dat het negatief zou zijn geweest, zodat ze er iets aan konden doen. Blijkbaar kunnen ze daar niet goed tegen.

Collega van Hulle, eigenlijk is Natuurpunt een private organisatie. Dat zijn allemaal privépersonen. Dat zijn allemaal individuele leden, tienduizenden, die voor miljeonen aan lidgeld en schenkingen betalen, uit hun eigen zak. Daarmee zetten zij een gigantische hefboom op de subsidies van de Vlaamse Regering, omdat zij inderdaad een hele hoop dingen gratis doen, in hun vrije tijd doen, met hun eigen materiaal doen, met hun eigen centen doen, iets waarvan u eigenlijk zou willen dat we private eigenaars ervoor zouden betalen. Ik ben het er niet mee eens dat we geld moeten geven om een private eigenaar te vergoeden om iets te doen wat tienduizenden andere Vlamingen elk weekend en zelfs elke dag voor niks willen doen. Ik ben niet bereid om het geld van de belastingbetaler daaraan te verkwisten omdat iemand zijn eigen terrein een beetje wil opwaarderen en vergoed wil worden voor het feit dat het natuur moet zijn. Het spijt mij zeer, als anderen dat gratis doen, met tienduizenden tegelijk iedere week, dan zie ik niet in waarom we daar geld bovenop zouden moeten geven. Dat is de prijs die er vandaag is. Als mensen vandaag die hefboom willen bieden, dan moet de overheid daarvan gebruikmaken.

Gisteren was er een volledige klas aan het wandelen in een natuurgebied op een kilometer van bij mij thuis dat eigendom is van Natuurpunt, begeleid door – inderdaad – een wat oudere witte man, want het zijn meestal zij die de conservator van het terrein zijn namens Natuurpunt. Die gaat daar in zijn eigen uren, tijdens zijn pensioen die klas rondleiden. Ik zie niet veel private eigenaars zich opwerpen om dat allemaal te komen doen.

Ik kan er dus alleen maar blij over zijn dat zoveel mensen dat doen, en dat ze daarvoor bovendien eigenlijk de middelen opwaarderen die de Vlaamse overheid daarvoor ter beschikking heeft en daar een gigantische hefboom op zetten. We zouden dat immers niet kunnen met geld van de overheid. We zouden dat niet kunnen als we er ambtenaren voor moeten betalen. We zouden dat niet kunnen als we eigenaars daarvoor centen bovenop moeten geven omdat ze het niet vrijwillig willen doen.

Niet alleen doen ze dat, maar ze doen het, volgens de Inspectie van Financiën – u moet mij niet geloven –, ook nog eens op een zeer efficiënte, zeer heldere, zeer transparante manier. We kunnen hele weken in het parlement die lof blijven zingen. We moeten daar blij over zijn. We kunnen daar dus een week hoorzittingen over houden om te zeggen dat dat toppie is. Als u dat graag hebt, 'why not', maar er zijn inderdaad nog meer dan genoeg domeinen waar Vlaams belastinggeld niet efficiënt wordt gebruikt. Van een liberaal verbaast dit me dus een beetje. Het zou u als liberaal ook, of misschien zelfs in de eerste plaats, sieren u bezig te houden met dossiers waarin er geld wordt verkwist, ook door private eigenaars, in plaats van met afgunstdossiers over mensen die goed werken. We zouden de belastingbetaler veel beter dienen door daar eens te bekijken wat we kunnen doen. Ik wacht dus met heel veel enthousiasme en vooral heel veel ongeduld op uw voorstellen daarover. *(Opmerkingen van Bart Van Hulle)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe Beleidsplan Ruimte van de provincie Vlaams-Brabant – 2231 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, we hebben het hier al even over gehad, ook in de plenaire vergadering: provincies zijn druk bezig met het opmaken van beleidsplannen. Ik heb dit gekoppeld aan de provincie Vlaams-Brabant, die de ambitie heeft om nog dit jaar een nieuw Beleidsplan Ruimte klaar te maken, dat

bepaalt hoe het Vlaams-Brabantse grondgebied op de lange termijn kan worden gebruikt voor wonen, werken, mobiliteit, landbouw en natuur. Hiermee wil de provincie zich vanzelfsprekend ook voorbereiden op de nakende bevolkingsgroei van de komende decennia. Dat roept de vraag op in hoeverre de provincie daarmee respect toont voor de lokale autonomie, bijvoorbeeld door clausules in te bouwen inzake de ontwikkeling van woonuitbreidings- en woonreservegebieden, natuurlijk binnen de contexten die dit parlement ook schetst. U zei in de plenaire vergadering dat de ruimtelijke visie ook haaks kan staan op de ambities van deze Vlaamse Regering met betrekking tot kernverdichting, open ruimte en groen in de steden. Als ik dan een clausule lees die zegt dat men niet meer achter het opsplitsen van woningen in het buitengebied kan staan, dan is dat toch wel wat in contradictie met de ambitie om het ruimtelijk rendement te verbeteren.

Minister, wat is uw kijk op dat nieuwe Beleidsplan Ruimte dat in opmaak is voor de provincie Vlaams-Brabant?

Wordt er overwogen om voorbehoud te formuleren voor dit beleidsplan of voor andere? Dat is een optie die u ter beschikking hebt.

Bent u van oordeel dat de provincie op deze manier toch wel de lokale autonomie fnuikt?

Welke signalen hebt u na contactname opgevangen van de provinciebesturen? Waren zij eventueel van plan om hun visie aan te passen en te aligneren op de visie die wij op Vlaams niveau hebben geformuleerd op het vlak van ruimtebeleid?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Er werd op 28 februari van dit jaar door het Departement Omgeving een advies verleend op het voorliggende Beleidsplan Ruimte van de provincie Vlaams-Brabant. Het advies formuleerde een aantal aandachtspunten die ook betrekking hebben op ontwikkelingsperspectieven die door de provincie worden omschreven voor woonreservegebieden. In het algemeen vraagt het departement in zijn advies om meer restricties in te bouwen in de beleidslijnen rond de vrijgave van woonreservegebieden en de bijkomende verhardingen.

U focust in uw vraagstelling op de sociale woonnormen die worden vooropgesteld door de provincie, terwijl onze administratie veeleer bezorgd was over de verwijzing naar het instrument van het principiële akkoord (priak). In het advies werd gewezen op het voorstel van decreet inzake de woonreservegebieden. Met dat voorstel van decreet beperken wij de mogelijkheid om woonuitbreidingsgebieden ondoordacht aan te snijden via zo'n principiële akkoord, een verkaveling of een vergunningsaanvraag voor groepswoningbouw. Het zullen de gemeenten zijn die al dan niet beslissen om een woonreservegebied vrij te geven na een weloverwogen beslissing, een mini-RUP (ruimtelijk uitvoeringsplan) dus. Daarbij zullen meerdere elementen een rol spelen. Een van die zaken kan een tekort aan sociale woningen zijn. Dat moet ook naar de gemeenteraad. Er moet ook een woonbehoeftestudie worden gemaakt.

Het is momenteel nog te voorbarig om te spreken over een voorbehoud. De provincie heeft nu de opdracht om de uitgebrachte adviezen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek te verwerken. Na de definitieve vaststelling kan Vlaanderen dan een voorbehoud maken bij bepaalde opties. Ik hoop dat dit huis tegen dan ook het voorstel van decreet over de woonreservegebieden zal hebben goedgekeurd, want ik denk dat dat cruciaal is voor heel Vlaanderen.

Ik ben niet van oordeel dat de gemeentelijke autonomie wordt gefnuikt door de accenten die de provincies willen leggen. Het is de lokale visie die in het nieuwe decreet rond woonreservegebieden het kader vormt voor eventuele vrijgave voor

ontwikkeling. Het lokale bestuur treedt hierover uiteraard in overleg met de provincie en Vlaanderen om te zoeken naar afstemming. Ik ga ervan uit dat het provinciaal bestuur ook in overleg gaat met de gemeentes.

Rond ruimtelijke beleidsplanning voert de administratie regelmatig overleg met de vijf provincies. Het uitbrengen van een advies, zoals op 28 februari is gebeurd, is het formele aspect van het samenwerkingsmodel. De provincie Vlaams-Brabant is nu aan zet om hiermee aan de slag te gaan voor de definitieve vaststelling.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank u wel. Ik hoop samen met u dat het gefilibuster van de oppositie stopt en dat we eindelijk de priaks en de groepswoningbouw kunnen afschaffen, zodat we de open ruimte beter kunnen beschermen tegen ontwikkelingen. Los daarvan tonen die beleidskaders die de provincies opmaken, toch wel aan dat er steeds meer nood is aan Vlaamse beleidskaders. Die zijn al een paar keer beloofd, aangekondigd. Minister, ik had graag geweten wanneer we die mogen verwachten. Dat is mijn bijkomende vraag. Wanneer krijgen we die beleidskaders vanuit Vlaanderen te zien, zodat ook de provincies beter weten in welk kader we Vlaams de richting bepalen en waarheen we Vlaams willen en kunnen gaan?

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Voorzitter, ik wil me graag even aansluiten wat de vraag van collega Coenegrachts over het Beleidsplan Ruimte van Vlaams-Brabant betreft. Dat is inderdaad een proces dat al jaren loopt. Ik denk zelfs dat dat vorige legislatuur is gestart. Daarbij zijn er diverse overlegmomenten geweest met de lokale besturen, per regio georganiseerd. Collega Coenegrachts, ik vind het dan ook bizar dat u net dit ene zinnetje eruit haalt wat de woonreservegebieden betreft, want wat leefde bij de lokale besturen was vooral de extra woonbehoefte die de provincie wou opleggen, en extra verdichtingsmogelijkheden, terwijl er in onze regio van Vlaams-Brabant, ik spreek dan vooral voor Halle-Vilvoorde, een groot draagvlak is om een terughoudend beleid te voeren, om daar een beetje een rem op te zetten. In die zin is er bij onze gemeenten een groot draagvlak voor het voorstel van decreet omtrent de woonreservegebieden. Ik hoop samen met u dat we dat zo vlug mogelijk kunnen goedkeuren. *(Opmerkingen van Steven Coenegrachts)*

De zin uit het beleidsplan die u aanhaalt, is wat achterhaald, denk ik. Dat betekent immers dat de provincie vasthoudt aan het principiële akkoord, dat we net gaan afschaffen met het voorstel van decreet. De provincie koppelt het ook aan het bindend sociaal objectief (BSO). Dat is misschien enigszins positief, omdat er alleszins in veel van onze gemeenten inzake het BSO wel een achterstand is. Minister, eerder werd het BSO gekoppeld aan ruimtelijke vergunningen. Daar was toen een decretale basis voor gelegd. Een percentage BSO-woningen moest worden opgelegd. Die passage werd echter helaas vernietigd. Hier wordt het BSO dan weer gekoppeld aan ruimtelijk beleid, niet aan vergunningen en ook niet aan een decretaal kader. Wat is volgens u de juridische robuustheid van dit zinnetje? Met andere woorden, zou dat überhaupt standhouden indien het zou worden aangevochten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel voor de bijkomende vragen. Collega Coenegrachts, wat de beleidskaders betreft, wij leggen daar nu na de paasvakantie de laatste hand aan. Ik zou graag nog voor het zomerreces met die beleidskaders naar de regering willen gaan. Het advies van de Raad van State in verband met het decreet op de woonreservegebieden is ook binnen. Mevrouw De Coninck, het lijkt me inderdaad mogelijk dat een verplichting van 50 procent sociale woningen opnieuw zou sneuvelen. Ik snap niet waarom de provincie dat priak daarin heeft gezet. Het is net alsof ze de actualiteit niet volgen en niet weten waarmee de

Vlaamse Regering bezig is. Tja, ik blijf het zeggen: bij de deputaties is er nog wel wat werk aan de winkel als het gaat over vergunningen. Ik weet niet of dat met knowhow of iets anders te maken heeft. Vlaanderen zal tussenbeide komen wat dat betreft. Het is niet zo dat ik de baas wil spelen. Integendeel, er is autonomie voor elke vergunningverlenende overheid. Als we echter zien dat men zich niet zal houden aan de regels die Vlaanderen vooropstelt, dan zullen we tussenbeide komen. We doen dat ook bij vergunningen die worden verstrekt voor watergevoelige gebieden. Daar gaan wij ook in beroep. Dat zullen we in dezen dus ook doen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank voor wat meer inzicht in de timing inzake de beleidskaders. Het zou natuurlijk ook heel veel oplossen bij die provincies als ze zouden weten welk spel we Vlaams spelen. Blijkbaar hebben ze nood aan nog net iets meer duidelijkheid dan we dachten te hebben gegeven. Dat is op zich dus een goede zaak. Ik blijf met u hopen dat wij hier snel en voorspoedig kunnen overgaan tot de bescherming van de open ruimte, iets waarmee we eigenlijk al een hele tijd geleden gestart hadden kunnen zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de toename van het aantal meldingen voor zorgwoningen en de evaluatie van de nieuwe regelgeving rond zorgwonen – 2195 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, met het decreet van 18 juni 2021 tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) werd het mogelijk een zorgwoning te creëren in een afzonderlijke unit in de tuin of in een bestaand bijgebouw. Als aan een aantal voorwaarden voldaan is, zoals een maximale oppervlakte, volstaat hiervoor sinds 16 augustus 2021 een melding en is er dus geen omgevingsvergunning nodig.

Recent communiceerde u over de stijging van het aantal aanmeldingen sedert de vereenvoudiging van de regelgeving. In het persbericht lezen we dat sinds de vereenvoudiging van de procedure het aantal jaarlijkse aanmeldingen steeg van 487 naar 762 in twee jaar tijd. U stelde ook dat u op basis van de evaluatie door de administratie een voorontwerp van decreet zult voorleggen aan de Vlaamse Regering om een aantal technische aanpassingen te doen.

Volgens een recente schriftelijke vraag die ik over het thema stelde, schriftelijk vraag nr. 431 van 3 februari 2022, werden vorig jaar in het Omgevingsloket 490 meldingen gedaan voor het creëren van een zorgwoning. 65 van die meldingen hadden betrekking op zorgwoningen in een bijgebouw of in een tijdelijke unit. In 2021 werden zo zeven meldingen gedaan, maar toen ging het slechts over een beperkt deel van dat jaar: van 16 augustus tot 31 december.

De cijfers uit dit antwoord stemmen niet overeen met de cijfers uit uw persbericht. Wat echter wel duidelijk is, is dat het creëren van een zorgwoning naast of nabij een bestaande woning echt wel beantwoordt aan een maatschappelijke vraag, maar ook dat producenten hierin geloven en er een aanbod voor ontwikkelen.

Toch blijven me berichten bereiken dat de mogelijkheid van een zorgwoning in een bijgebouw nog niet bij alle lokale besturen even goed bekend is. Daarnaast mag

zo'n zorgwoning zonder vergunning, dus met melding, maximum zes jaar blijven staan, meer bepaald tweemaal drie jaar. Dat dit een drempel kan vormen, zeker bij een langdurige zorgsituatie, heb ik al eerder aangehaald, onder meer in mijn vraag om uitleg van 25 oktober 2022. In antwoord op mijn vragen met betrekking tot de evaluatie van de nieuwe regelgeving, antwoordde u op 25 oktober 2022 dat een formele evaluatie nog niet was gepland, maar dat u van plan was om aan de administratie te vragen dat te doen. In antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 469 van 10 februari 2023 stelde u dan weer dat uw administratie is gestart met de evaluatie van de decreetswijziging met betrekking tot zorgwonen. Ook in uw persbericht wordt verwezen naar een lopende evaluatie.

Minister, vandaar mijn vragen.

Ten eerste, hoe zijn de verschillen in cijfers over het aantal meldingen van een zorgwoning in 2022 en de voorgaande jaren tussen uw bericht en de antwoorden op mijn schriftelijke vragen hierover te verklaren?

Ten tweede, hoeveel meldingen werden er in 2022 geregistreerd in het Omgevingsloket en waarvan ook akte werd genomen? In hoeveel van de gevallen ging het over een bijgebouw of een mobiele unit?

Ten derde, hoe wordt de evaluatie van de nieuwe regelgeving over zorgwonen aangepakt? Welke punten worden daarbij onderzocht? Wie wordt er bevraagd?

Ten vierde, zijn er al resultaten beschikbaar of wanneer verwacht u die?

Ten vijfde, u kondigde aan dat u verdere versoepelingen wilt doorvoeren en een aantal technische aanpassingen wilt doen. Over welke versoepelingen en aanpassingen gaat het dan? Eerder verwees u naar het feit dat lokale besturen bepaalde werken nog steeds vergunningsplichtig kunnen maken, wat de toepassing van de vereenvoudigde procedure voor het creëren van een zorgwoning beperkt. Zijn er nog andere versoepelingen waar u op doelt? Hoe verhouden deze aanpassingen zich tot de lopende evaluatie?

Indien er al resultaten bekend zijn van de evaluatie: welke zijn de conclusies en welk gevolg zult u hieraan geven?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: In het persbericht verwijzen we naar het totaal aantal meldingen dat ingediend werd via het omgevingsloket. Daarbij zitten ook meldingen die foutief of onvolledig waren, en waar dus geen aktenaam is gevolgd. In het antwoord op de schriftelijke vraag sprak ik over de meldingen waarvan akte werd genomen. In 2022 zijn in totaal 762 aanvragen voor zorgwonen ingediend, waarvan er 490 positief werden bevonden en waarop dus aktenaam is gevolgd.

Vorig jaar werd dus akte genomen van 490 meldingen voor het creëren van een zorgwoning. 65 van die dossiers hadden betrekking op zorgwoningen in een bijgebouw of in een tijdelijke unit.

De evaluatie werd opgebouwd rond de vraag in welke mate de uitgewerkte eenvoudige procedure het zorgwonen maximaal faciliteert: met andere woorden, werd die doelstelling bereikt? De evaluatie tracht ook een antwoord te bieden op de vragen. Neemt het aantal projecten toe en welk type project is dat? Wat is het aandeel van procedures dat niet toegestaan wordt? Waarom wordt er alsnog een vergunningstraject doorlopen? Wat is de doorlooptijd voor procedures? Zijn er lokale verschillen tussen gemeenten qua aantal aanvragen, doorlooptijd, voorschriften, toetsingskaders enzovoort?

Een groot deel van de evaluatie bestaat uit het beschrijven van cijfers en interpretaties van tendensen op basis van gegevens uit het omgevingsloket. En die tendensen worden afgetoetst aan proefprojecten en een werksessie met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSg) om een beter beeld te krijgen van de toepassing in de praktijk.

De evaluatie werd recent afgerond: het eindrapport staat sinds deze voormiddag integraal op de website van het Departement Omgeving. Uiteraard zal ik de aanbevelingen die daarin zijn opgenomen, verder bekijken en desgevallend aan de Vlaamse Regering bepaalde aanpassingen voorstellen.

Ik beantwoord vraag 5 en 6 gebundeld.

De regelgeving is thans heel complex, niet alleen voor zorgwonen trouwens. Dit komt deels door het feit dat lokale besturen de mogelijkheid hebben om extra vergunningsplichten in te voeren. Dit kan leiden tot driehonderd verschillende regels voor het kappen van bomen, het plaatsen van tuinhuisen of het creëren van zorgwoningen.

Die complexe regelgeving zorgt er ook voor dat burgers niet meer weten wat ze nu juist moeten doen. We zien uit de cijfers bijvoorbeeld ook dat het aantal niet-rechtsgeldige meldingen jaarlijks toeneemt. 33 procent van de meldingen voor zorgwonen blijkt niet rechtsgeldig te zijn, en vaak komt dit door het feit dat een lokaal bestuur de Vlaamse regelgeving heeft verstrengd en toch een vergunning vraagt voor die tijdelijke zorgunit in de tuin.

Regelgeving moet duidelijk en effectief zijn. Enkel dan kunnen we erop rekenen dat de burgers de regelgeving naleven. Daarom hebben we ook voorgesteld aan de Vlaamse Regering om de mogelijkheid voor lokale besturen om extra vergunningsplichten in te voeren in te perken, via het verzameldecreet Omgeving, dat we nu aan het bekijken zijn en waar collega De Coninck straks ook nog een vraag over heeft.

Persoonlijk blijf ik er wel van overtuigd dat de vereenvoudiging die ik heb ingevoerd, om via een eenvoudige melding een oplossing te kunnen bieden voor een tijdelijke nood en vraag naar zorgwonen, de juiste keuze was. Dit blijkt ook uit het feit dat slechts een heel beperkt aantal gemeenten gekozen hebben om deze zaken toch weer vergunningsplichtig te maken.

Rond de tijdelijkheid van de verplaatsbare constructies zijn er nog wat vragen. Het lijkt mij in elk geval te kort om de regeling na één jaar alweer aan te passen, aangezien de regeling sowieso voor drie jaar geldt, maar we blijven de zaak natuurlijk opvolgen. Het evenwicht vinden tussen de ruimtelijke impact van de tijdelijke constructie en de maatschappelijke meerwaarde blijft natuurlijk centraal staan in de aanpak.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw antwoord.

Wat de verduidelijking inzake de cijfers betreft: ik hoor dat het in uw persbericht ging over het aantal aanmeldingen en in het antwoord op mijn schriftelijke vraag over het aantal aktenames. Als we natuurlijk een reëel zicht willen krijgen op hoeveel zorgwoningen erbij komen, dan gaat het eerder over het cijfer uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag, niet over het totale aantal aanmeldingen, inclusief de aanmeldingen die niet rechtsgeldig gebeurd zijn, want die leiden natuurlijk niet tot de plaatsing van of de verbouwing tot een zorgwoning.

Ik wilde ten tweede iets vragen over de evaluatie. Wie is er allemaal bevraagd? Dat is heel belangrijk. U zegt dat onderzocht is hoe de aanpassing van de regelgeving zorgwonen faciliteert. Dat vinden wijzelf uitermate belangrijk, zoals u weet,

want wij hadden eerst een conceptnota over het thema ingediend met het voorstel om tijdelijke units meldingsplichtig in plaats van vergunningsplichtig te maken, maar dan vind ik het wel belangrijk te weten bij wie de evaluatie gebeurd is.

Nu is het natuurlijk onmogelijk om in te gaan op de aanbevelingen, want het rapport staat nog maar sinds vandaag online en u hebt in uw antwoord de aanbevelingen niet gegeven, dus ik hoop dat we daar een volgende keer dieper op kunnen ingaan.

Wat betreft de tijdelijkheid, die twee keer drie jaar, minister, krijg ik veel vragen, en u ongetwijfeld nog veel meer. U zegt nu dat de termijn te kort is, omdat die eerste drie jaar nog niet voorbij zijn, maar natuurlijk stellen veel mensen zich die vraag vooraleer ze de beslissing nemen om een zorgwoning te plaatsen, en dus in de aanloop naar de investering. Dat is zeker zo bij mensen met een kind met een beperking, want die hebben toch het vooruitzicht dat die unit er langer dan twee keer drie jaar zal staan. Ik weet – en ik zeg het ook altijd – dat er dan natuurlijk ook een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd, maar toch is die onzekerheid iets wat speelt en iets wat we naar de toekomst toe zeker onder ogen moeten zien.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik zal de evaluatie die sinds vandaag op de website staat, doorsturen naar de commissie, zodat we daar een volgende keer over van gedachten kunnen wisselen.

De voorzitter: Dat zal jullie allen via de secretaris bezorgd worden.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over vergunningen voor het kappen van bomen door Vlaamse lokale besturen – 2239 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Het belang van bomen voor mens en dier is niet te onderschatten. Ze bieden verkoeling in buurten, een mentale boost voor omwonenden en nestgelegenheid voor vogels. U hecht enorm veel belang aan bijkomend bos, bijkomende bomen, maar naast het succesvol bijplanten van nieuwe bomen is het belangrijk dat we onnodige kappingen vermijden om het bomenbestand in evenwicht houden.

Uit een recente studie in opdracht van het Departement Omgeving, uitgevoerd door BOS+ en een studiebureau, blijkt dat Vlaamse lokale besturen zelden een vergunning voor het kappen van bomen weigeren. De studie analyseerde ruim 113.000 vergunningsaanvragen van de afgelopen dertig jaar en concludeerde dat correct ingediende aanvragen in meer dan negen op de tien gevallen werden goedgekeurd. Het lijkt dus een formaliteit om een vergunning aan te vragen voor het kappen van bomen.

De studie doet een aantal aanbevelingen, zoals het invoeren van strengere regels voor het kappen van bomen, het inperken van vergunningsvrijstellingen, het uitvoeren van terreinbezoeken en een nauwere samenwerking met boomexperten.

Gezien deze bevindingen en het belang van bomen voor onze leefomgeving, wil ik u de volgende vragen voorleggen.

Hoe evalueert u, minister, de resultaten uit dit onderzoek en de aanbevelingen die de onderzoekers formuleren?

Hoe evalueert u de pistes voor het verbeteren van regelgeving in het licht van de bepalingen uit het voorontwerp van het verzameldecreet Omgeving zoals de opheffing van de mogelijkheid van gemeenten om via verordeningen vergunnings- of meldingsplichten in te voeren?

Zult u concrete stappen nemen om de aanbevelingen uit het onderzoek te implementeren en het vergunningenbeleid voor het kappen van bomen te herzien? Zo ja, welke?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De studie levert enorm interessante gegevens op. Zo is het aantal aanvragen voor het kappen van bomen tussen 1990 en 2017 gestegen van minder dan duizend tot meer dan vierduizend. Dit betekent waarschijnlijk niet dat er nu meer bomen gekapt worden dan vroeger, maar wel dat men nu een aanvraag doet, terwijl dit vroeger waarschijnlijk gebeurde zonder vergunning.

Belangrijker is echter de vaststelling dat 90 procent van de aanvragen ook gewoon wordt vergund door de gemeenten. Het lijkt een formaliteit: in 90 procent van de gevallen krijg je een vergunning voor het kappen van bomen.

Misschien moeten we ook zelfs een stap verder durven gaan en ietwat strenger zijn op Vlaams niveau, net om te vermijden dat elke gemeente zijn eigen bomenbeleid gaat voeren. Er groeit ook stilaan een consensus dat we in het verleden te ver zijn gegaan in het Vrijstellingenbesluit.

Ik onthoud alvast drie zaken uit de evaluatie, en ik zal deze nu met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vlaamse Regering bekijken, zodat we dit zo snel en efficiënt mogelijk kunnen oplossen.

Ten eerste, we hebben een complexe regelgeving voor het kappen van bomen. Op Vlaams niveau heb je een vergunning nodig om een hoogstammige boom te kappen, waarbij gekeken wordt naar de stamomtrek: pas als de stamomtrek meer is dan 1 meter heb je in principe een omgevingsvergunning nodig. Dan komt er in sommige gevallen nog eens een vergunningsplicht bij vanuit het Natuurdecreet. Gemeenten konden in het verleden ook strenger zijn via een gemeentelijke verordening. Uit een recente bevraging blijkt dat er meer dan dertig gemeenten zijn met strengere vergunningsvoorwaarden voor het kappen van bomen, waarbij men kijkt naar een omtrek van 60 tot zelfs 20 centimeter.

Ten tweede stel ik vast dat er ook gemeenten zijn die een omgevingsvergunning hebben ingevoerd voor het snoeien van hagen en houtige beplantingen of het aanplanten van bepaalde soorten van groen.

Ten slotte bestaan er op Vlaams niveau heel wat vrijstellingen, zodat heel wat bomen vogelvrij zijn en zomaar gekapt kunnen worden. Er is bijvoorbeeld geen vergunningsplicht voor hoogstammige bomen in een zone van 15 meter rond een woning. In bebouwde context zou dit leiden tot het volledig verdwijnen van het bomenbestand. Nochtans weten we allemaal dat hoogstammen in dichtbebouwde omgevingen juist zeer waardevol zijn. Ook voor het kappen van bomen op openbaar domein geldt een vrijstelling, als je nieuwe bomen aanplant, maar uiteraard zal het jaren duren vooraleer die nieuwe aanplantingen eenzelfde ecologische waarde hebben als de oude bomen.

Het is dus heel complex en verschillend. In de schoot van de Regering bespreken en bekijken we welke mogelijkheden hier zijn.

Uit de studie blijkt ook dat de gemeenten eigenlijk geen afwegingskader of beoordelingskader hebben indien er een aanvraag wordt ingediend voor het kappen van bomen. Vandaar dat deze in de meeste gevallen ook gewoon worden vergund, al

dan niet met een compensatieplicht. Ik heb daarom aan mijn administratie gevraagd om samen met de VVSG te bekijken in hoeverre vanuit Vlaanderen een uniform afwegingskader aangereikt kan worden.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord, minister.

Ik vind het positief dat u werkt aan dat uniform afwegingskader. Op dit moment zien sommige gemeentebesturen of de ambtenaren daar door het bos de bomen niet meer. Bijvoorbeeld, het kappen van bomen op openbaar domein is nu niet vergunningsplichtig als ze gecompenseerd worden, maar ik zou niet willen weten hoe vaak die voorwaarde geschonden wordt. Het is dus goed dat u dat gaat vereenvoudigen en uniformer gaat maken, zodat het duidelijker wordt. Dat is heel positief.

Het klopt dat er meestal vrij gemakkelijk vergunningen worden afgeleverd en dat dan een compensatie wordt opgelegd, maar misschien moet u de handhaving of de opvolging van de compensatie meer in de aandacht brengen bij de lokale besturen. Want ook daar geldt: ik zou niet willen weten hoe vaak die opgelegde compensaties nog altijd niet uitgevoerd zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega De Coninck, bedankt voor de vraag.

Minister, u weet dat wij zeer begaan zijn met alleenstaande bomen. We hebben daar een tijd geleden ook een voorstel van resolutie rond op tafel gelegd met concrete aanbevelingen die helemaal in lijn liggen met dat rapport. Jammer genoeg is het voorstel van resolutie door de meerderheidspartijen gewoon van tafel geveegd, terwijl die hier nu pleiten voor exact hetzelfde. Maar soit, dat terzijde.

Mijn suggestie is om de studie eens ten gronde toe te laten lichten hier in de commissie, want er zitten heel veel aanbevelingen in. Het klopt dat we door het bos de bomen niet meer zien en dat de wetgeving veel te complex is. Het is echt nodig om daar een zware vereenvoudiging op door te voeren die maakt dat we onze bomen écht beschermen, niet pseudobeschermen met allerhande ingewikkelde regeltjes. Het lijkt mij zeer waardevol om daar met zijn allen over na te denken.

Mijn vraag aan u, minister, is de volgende. We hebben begrepen waar die vrijstelling in het verzameldecreet vandaan komt, namelijk om zorgwoningen mogelijk te maken, maar die vrijstelling heeft natuurlijk als negatief effect dat gemeenten die strengere regels hebben – u zei daarnet dat het er dertig zijn –, eigenlijk gestraft worden. Zult u die maatregel in het verzameldecreet aanpassen en zo ja, wanneer zullen we die aanpassing dan zien? Het lijkt mij zeer belangrijk, als we het echt menen met onze bomen, dat het artikel dat nu in het verzameldecreet Omgeving staat, niet op de wijze zoals het er nu staat, blijft bestaan, maar wordt aangepast, zodat gemeenten die een strenger bomen-, natuur- en milieubeleid willen voeren, dat ook kunnen door hun vergunningen strenger te maken dan wat Vlaanderen voorstelt.

Gweny De Vroe (Open Vld): Collega Schauvliege, we zullen uw suggestie meenemen in een volgende regeling der werkzaamheden.

Minister, ik was graag zelf ook even tussengekomen. U weet dat ik wat dit betreft in de plenaire vergadering in januari een tussenkomst heb gehouden. De VVSG heeft inderdaad de lokale besturen destijds gevraagd hoe zij tegenover die aanpassing stonden. Kampenhout, waar ik zelf ook schepen ben, heeft toen gereageerd, omdat Kampenhout een van de gemeenten is die strenger zijn op het vlak van bomenkap. Meer bepaald, als je in onze gemeente een boom wilt kappen, moet je drie bomen heraanplanten met stamomtrek 16/18. Wij hebben onmiddellijk gereageerd en ik

vind het ook uitermate belangrijk dat, zelfs als men naar een uniformere en minder complexe regelgeving gaat, de lokale autonomie kan blijven spelen. Ik blijf daarop hameren. Dat moet zeker mogelijk blijven. Dat is opnieuw mijn suggestie.

Ik kijk uit naar de verdere vorderingen in dit dossier.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het klopt dat handhaving belangrijk is, maar op dat vlak zijn de gemeenten aan zet: zij behandelen de aanvragen en leggen de voorwaarden voor compensatie op, dus zij moeten dat opvolgen. Ik weet niet hoeveel gemeenten dat ook doen, maar handhaving is hun bevoegdheid.

Ik sta open voor de suggesties die jullie vanuit de commissie doen wat de aanpassing van het verzameldecreet betreft. Collega Schauvliege, het gaat uiteraard om veel meer dan de bomenkap. Het gaat ook over het feit dat lokale besturen in het verleden verschillende verordeningen hebben gemaakt om voor bepaalde dingen een vergunningsplicht in te voeren, bijvoorbeeld voor het vervangen van ramen of voor het schilderen van gevels of aanplanten van struiken. Er zitten echt wel een aantal heel vreemde dingen in, dus we moeten dat eens in zijn geheel bekijken.

Ik ben het eens wat de lokale autonomie betreft, maar, collega De Vroe, uw partij vraagt ook naar een vereenvoudiging en minder regeldruk, en daarom maken we deze oefening ook. Op den duur weet ik het ook niet meer. Ofwel vereenvoudigen we en schrappen we de belachelijke regels die zijn ingevoerd, zodat we uniformiteit krijgen, ofwel zeggen we 'vas-y, alles is lokale autonomie'. Het is een van beide, en dat is niet simpel, dus ik kijk uit naar wat de commissie zal voorstellen. Ik sta er in elk geval voor open om een aantal zaken eenvoudiger en uniformer te maken, maar dat betekent ook dat burgemeesters en schepenen wat op lokale autonomie moeten inboeten. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Het is moeilijk, vereenvoudigen.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Ik dank de collega's voor de bijkomende vragen en de gedeelde interesse voor het bewaken van het bomenbestand en de nood om daar een gepaste regelgeving voor op te zetten. Alleszins dank om aan te sluiten.

Wat het verzameldecreet Omgeving betreft, denk ik dat we in de commissie nog debatten zullen voeren en dat die boeiend zullen worden. *(Gelach)*

De voorzitter: Wordt vervolgd.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de studie van Bond Beter Leefmilieu in verband met gezondheidsschade als gevolg van vliegtuiglawaai en emissies van bijzonder zorgwekkende stoffen – 2247 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over gezondheidsrisico's rond luchthavens – 2275 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitstoot van risicovolle stoffen door de luchthaven van Zaventem – 2279 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Collega's, recent werden de resultaten bekendgemaakt van een studie die Bond Beter Leefmilieu (BBL) besteld heeft bij studiebureau Envisa. Daarover werd uitvoerig in de pers gecommuniceerd. De studie wijst uit dat 220.000 omwonenden van de luchthaven van Zaventem heel sterk gehinderd worden door het vliegklawaai. 109.000 omwonenden zouden ernstige slaapverstoring ondervinden. Het slaapttekort kan enorme gevolgen hebben voor die mensen, en gezondheidsproblemen zoals hart- en vaatziekten en geheugenproblemen veroorzaken. De kosten voor gezondheidszorg als gevolg van deze gezondheidsproblemen zouden jaarlijks meer dan 1 miljard euro bedragen. Op basis van deze studie vraagt BBL om in de nieuwe omgevingsvergunning die weldra moet worden verleend, een tijdsgebonden traject met bindende voorwaarden richting een geluidsarme en CO₂-neutrale uitbating van de luchthaven op te nemen.

Ook in Nederland onderzoekt men de impact van een luchthaven op de omwonenden. Ook daarover werd uitvoerig in de pers gecommuniceerd. Het gaat om Schiphol. Daar werd recent door de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) onderzocht welke emissies van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) door luchtvaart plaatsvinden, wat die emissies voor invloed hebben op de luchtkwaliteit en welke beleidsmaatregelen het meest geschikt zijn om de ZZS-emissies terug te dringen. Naar aanleiding van dit onderzoek vroeg BBL samen met bewonersgroepen die actief zijn in Zaventem om hier ook een gelijkaardig onderzoek te voeren. De rapportage en meting van de emissies kwam afgelopen februari al aan bod in deze commissie, waarbij voor de opvolging van aandachtsgebieden en de gezondheidsimpact van schadelijke stoffen verwezen werd naar minister Crevits, die bevoegd is voor de gezondheid.

In een eerder antwoord van u op een vraag van mijzelf gaf u aan dat de werking van het overlegplatform luchthaven Zaventem, een federaal initiatief, totaal spaak loopt vanwege een ondervertegenwoordiging van de Vlaamse gemeenten en een onprofessionele manier van werken. Federaal minister van Mobiliteit Georges Gilkinet had dit nu net in het leven geroepen om voor de geluidshinder een oplossing te zoeken.

Minister, wat is uw reactie op de studie van Envisa? Zal de impact verder beoordeeld worden in het milieueffectenrapport (MER) dat momenteel opgesteld wordt voor de hervergunning van de luchthaven?

Hoe reageert u op de vraag om de uitstoot van de ZZS rond de luchthaven van Zaventem verder te onderzoeken?

Wat is de stand van zaken van het overlegplatform luchthaven Zaventem? Mogen we daaruit nog een oplossing voor de geluidshinder verwachten?

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, recent kondigde Schiphol aan om alle nachtvluchten tegen 2025 te willen schrappen. Het gaat om de vluchten tussen middernacht en 5 uur 's ochtends. Tussen 5 en 6 uur mogen vliegtuigen enkel landen en niet meer opstijgen. Men zou dit stapsgewijs willen invoeren. Ook in andere grote luchthavens, in Londen, Frankfurt en Zurich, is men in dezelfde richting geëvolueerd. De vraag waarom men deze beslissing neemt, is interessant. De ceo van Schiphol, Ruud Sondag, zegt: "om het vertrouwen van de omwonenden terug te winnen". Schiphol wil de lawaaioverlast van de luchthaven terugdringen en wil met deze maatregel het aantal omwonenden dat ernstig in zijn slaap gestoord wordt, terugdringen tot minder dan de helft.

Rond Zaventem is er eenzelfde problematiek. Ik zal de cijfers uit het resultaat van de studie die op vraag van BBL werd uitgevoerd niet herhalen, collega De Coninck heeft ze daarnet al genoemd. Belangrijk is wat collega De Coninck ook vermeldde: dat daar een hoge maatschappelijke kost aan vasthangt. Het gaat natuurlijk om een raming: slaapverstoring, bloeddrukproblemen, hartziekten zouden onze maatschappij heel wat kosten. Dat moet ons aan het denken zetten over in welke richting we verder moeten met die luchthaven.

Minister, hoe schat u de huidige leefbaarheid in voor de omwonenden van de luchthaven van Zaventem? Hoe is de evolutie van het aantal gehinderden de voorbije jaren? Wat zijn de voornaamste gezondheidsklachten die door de Vlaamse overheid werden en worden geregistreerd in het kader van de exploitatie van de luchthaven van Zaventem? Op welke manier volgt de Vlaamse overheid dit op?

Beschikt de Vlaamse overheid over een kosten-batenanalyse van de uitbating van de luchthaven van Zaventem? Indien ja, is daarin voldoende rekening gehouden met de gezondheidsaspecten? Op welke manier? Indien neen, bent u van plan om daarrond een analyse te laten uitvoeren?

Welke maatregelen neemt Vlaanderen om de leefbaarheid voor de omwonenden te verhogen? Collega De Coninck verwijst naar het overlegplatform. Daar is gevraagd dat het Vlaamse Gewest toelichting zou geven bij zijn maatregelen. Maar men heeft geweigerd om dat te doen. Men is daar gewoon niet op ingegaan. Het is niet verwonderlijk dat het niet goed functioneert, als men gewoon niet wil deelnemen aan de debatten en obstructie pleegt.

Is de Vlaamse Regering van plan om geluids- en/of frequentienormen in te voeren?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, de collega's hebben de kwestie al heel goed geschetst. In Nederland zijn er recent cijfers bekendgemaakt over de aanwezigheid van giftige stoffen in de omgeving van de luchthaven van Schiphol. Ook met betrekking tot onze luchthaven van Zaventem worden nu natuurlijk vragen gesteld over de aanwezigheid van dergelijke stoffen en de correlatie met de luchthaven.

Daarom heb ik voor u twee heel belangrijke vragen.

In welke mate wordt de uitstoot van risicovolle stoffen rond de luchthaven momenteel onderzocht en gemonitord? Welke conclusies worden daaruit getrokken?

In welke mate meent u als minister dat het opportuun is om in Vlaanderen bijkomend onderzoek te laten verrichten naar de uitstoot van die risicovolle stoffen door de luchthaven van Zaventem en de impact op de volksgezondheid daarvan?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik heb de antwoorden gebundeld. Ik begin met de vraag naar de stand van zaken met het overlegplatform luchthaven Zaventem.

Het federaal overlegplatform voor de luchthaven, waaraan ook vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering deelnemen, komt regelmatig samen. Tot nu vonden er zeven vergaderingen plaats. De Vlaamse Regering was op elke vergadering vertegenwoordigd. De volgende vergadering van het platform zal plaatsvinden op 8 mei 2023. In verband met de aangehaalde tekortkomingen op het vlak van representativiteit en de werking van het platform kan ik verwijzen naar mijn antwoord op uw eerdere vraag.

Een evenwichtige vertegenwoordiging van de Vlaamse steden en gemeenten is een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast blijft een formele goedkeuring van een huishoudelijk reglement nog steeds uit, zodat het niet duidelijk is op welke basis adviezen tot stand komen. Dit is nochtans een voorwaarde om het vertrouwen te creëren tussen alle partijen die daar mee aan tafel zitten.

Een gelijkaardige vraag om uitleg over de bijdrage van het Vlaamse Gewest in de vorm van een presentatie op dit overlegplatform zal deze week nog behandeld worden in de commissie voor Brussel, Vlaamse Rand en Dierenwelzijn door collega-minister Weyts. We hebben deze bijdrage vanuit de Vlaamse Regering steeds gekoppeld aan het vervullen van de voorwaarden in verband met de evenwichtige samenstelling van het platform, met de gemeenten die daarbij moeten zitten, en aan de goedkeuring van een intern huishoudelijk reglement.

De evolutie van het aantal potentieel sterk gehinderden door vliegtuiggeluid rond de ingedeelde luchthavens klasse 1 wordt jaarlijks door de luchthavens gerapporteerd. Sinds het jaar 2000 is het aantal potentieel sterk gehinderden rond de luchthaven van Zaventem afgenomen van ongeveer 34.000 in 2000 naar ongeveer 14.500 in 2019. Vanaf 2009 is dit aantal wel relatief stabiel gebleven en schommelt het tussen de 14.000 en 15.000 potentieel sterk gehinderden, waarvan ongeveer 70 procent zich in Vlaanderen bevindt. Als gevolg van de impact van de covidpandemie op de luchthavenactiviteit is dit aantal in 2020 en 2021 gehalveerd naar 7000 tot 8000 potentieel sterk gehinderden. Dit had natuurlijk te maken met de activiteiten tijdens de covidpandemie. Deze cijfers steunen op de toepassing van de dosis-effectrelaties zoals opgenomen in het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunningen (VLAREM) en uitgaande van de in VLAREM opgelegde geluidscontouren.

De gezondheidsrisico's en -schade, zoals berekend in de studie van Envisa in opdracht van BBL, steunen op de toepassing van recentere dosis-effectrelaties voor ernstige geluidshinder en ernstige slaapverstoring, zoals aangenomen door de Wereldgezondheidsorganisatie in 2018, alsook op de toepassing van dosis-effectrelaties voor hartziekten en hoge bloeddruk. Uitgangspunt voor deze berekening zijn de blootstellingsgegevens van de bevolking binnen de uitgestrektere geluidscontouren voor het jaar 2019, berekend vanaf de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie.

In het kader van de opmaak van het MER voor de hervergunning worden deze nieuwe dosis-effectrelaties binnen de discipline 'mens en gezondheid' eveneens al toegepast. Voor het referentiejaar 2019 rapporteert het ontwerp-MER vergelijkbare cijfers, namelijk circa 208.000 ernstig gehinderden en ongeveer 99.000 ernstig slaapverstoorden. De resultaten uit het ontwerp-MER zijn dus consistent met de resultaten van de Envisastudie die werd besteld door BBL. Het is aan Brussels

Airport Company om op basis van de resultaten uit het MER de nodige maatregelen voor te stellen in de vergunningsaanvraag. Dan zal de vergunningverlenende overheid daarover moeten oordelen.

Gezondheidsklachten die gerelateerd zijn aan de blootstelling van vliegtuiggeluid rond de luchthaven van Zaventem werden tot dusver niet systematisch door mijn diensten geregistreerd. Ik verwijs hiervoor naar collega-minister Crevits en haar diensten, die een veel preciezer beeld hebben van aan de luchthaven gerelateerde gezondheidsklachten.

Er is momenteel nog geen kosten-batenanalyse beschikbaar. In de toepassing van de evenwichtige aanpak volgens de regels en procedures van de Europese verordening moet echter wel een kosten-effectiviteitsanalyse worden uitgevoerd van mogelijke combinaties van maatregelen. Die kan eventueel ook de vorm aannemen van een kosten-batenanalyse. We bekijken momenteel dus zeker de opties. De kosteneffectiviteit van nieuwe exploitatiebeperkingen moet in elk geval worden aangetoond. Optioneel kan hierbij ook rekening worden gehouden met gezondheidseffecten of duurzaamheidsaspecten vanuit milieuoogpunt.

Zoals u weet wordt er momenteel een MER opgemaakt voor de hervergunning. De oude milieuvergunning loopt ten einde en moet worden vervangen. In deze MER zullen de milieueffecten van de luchthavenuitbating worden beoordeeld. Deze studie is lopende en de indiening is voorzien voor juni 2023.

De Vlaamse overheid volgt de geluidsmetingen op alsook de uitvoering van het geluidsactieplan voor de periode 2021-2024, in uitvoering van de Europese richtlijn, zoals reeds door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 15 oktober 2021.

De invoering van geluids- en frequentienormen is een technisch zeer complex vraagstuk. De voorstellen hiervoor, onder meer recent nog door BBL, zullen in elk geval op hun technische haalbaarheid getoetst worden. We bekijken die voorstellen van BBL dan ook met de nodige aandacht. Ze zijn, denk ik, goed opgesteld, waarvoor mijn dank.

Er moet daarbij rekening worden gehouden met diverse aspecten. Indien geluidsnormen de vorm zouden aannemen van exploitatiebeperkingen, vallen ze in principe onder de regels en procedures van de EU-verordening betreffende de evenwichtige aanpak inzake nationale luchthavens en moeten ze hiermee ook in overeenstemming zijn.

We hebben recent ook vernomen dat de federale overheid met een aantal initiatieven zou komen met betrekking tot de exploitatiebeperkingen. De concrete inhoud is mij echter nog niet bekend. Uiteraard volgen we dat ook mee op.

Dan is er de vraag over de uitstoot van risicovolle stoffen. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) heeft over heel Vlaanderen een netwerk van meetpunten waar de luchtkwaliteit wordt gemonitord, ook in de buurt van de luchthaven. Het gaat hier over immissiemetingen, dat is de concentratie van stoffen in de omgevingslucht. De VMM voert op twee meetposten in de buurt van de luchthaven metingen uit van een aantal relevante verontreinigende stoffen in de omgevingslucht, zodat de impact op de woon- of leefomgeving kan worden opgevolgd. Het betreft de polluenten stikstofdioxide en fijnstof. De emissies van de vliegtuigen worden jaarlijks berekend door de emissie-inventaris Lucht van de VMM.

Ook in het MER bij de hervergunningsaanvraag van de luchthaven wordt aandacht besteed aan de effecten van de exploitatie van de luchthaven op de luchtkwaliteit en worden de resultaten van deze meetpunten meegenomen. Het is inderdaad belangrijk dat deze resultaten grondig worden bekeken bij de beoordeling van de hervergunningsaanvraag en dat Brussels Airport Company de noodzakelijke maatregelen voorstelt in haar vergunningsaanvraag.

In welke mate meen ik dat het opportuun is bijkomend onderzoek in te stellen naar de uitstoot van risicovolle stoffen door de luchthaven van Zaventem en de impact op de volksgezondheid daarvan? Luchtverontreiniging en de verslechtering van de luchtkwaliteit in het Vlaamse Gewest vormen inderdaad een belangrijk en zorgwekkend probleem. Tal van buitenlandse studies hebben al aangetoond dat luchtverkeer een bron is van luchtverontreiniging. Daarbij wordt ook een verband gelegd met bepaalde gezondheidsrisico's. Er bestaat dus al heel wat onderzoek. We vernamen recent ook dat de federale overheid een nieuw onderzoek hieromtrent zou lanceren.

De impact van de luchtverontreiniging door de luchthaven moet eveneens zeer grondig beoordeeld worden in het milieueffectrapport dat momenteel wordt opgesteld. Daarin moeten ook de emissies van de ZZS worden ingeschat en moet het effect op de omgeving worden beoordeeld. Als blijkt dat deze impact op het leefmilieu relevant is, zullen in het MER bijkomende milderende maatregelen moeten worden voorgesteld die in de omgevingsvergunning kunnen worden verankerd.

Eveneens kunnen indien nodig monitoringsverplichtingen worden opgelegd. Ik verwacht dan ook dat Brussels Airport Company met de nodige maatregelen zal komen in haar vergunningsaanvraag, zoals bijvoorbeeld een doorgedreven vlootvernieuwing, zowel bij passagiers- als cargovluchten.

Voor de gezondheidsonderzoeken dien ik opnieuw te verwijzen naar collega-minister Crevits, die daarvoor bevoegd is.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, dank u wel voor uw uitvoerige antwoord. Ik start met het antwoord op mijn derde vraag, die niet aan bod kwam bij mijn collega's, over het federaal opgerichte overlegplatform. Ik zal morgen aanwezig zijn bij de vraag van collega Steenwegen. Dat is zeer interessant. Het is dus wel een feit dat het een praatbarak is. De Vlaamse gemeenten zijn niet evenredig vertegenwoordigd. En er is niet eens een huishoudelijk reglement. Dat geeft mij weinig hoop dat we daar een oplossing kunnen verwachten die wij dan structureel kunnen verankeren in ons beleid. Tot daar aan toe, daar is de overkant voor bevoegd.

U hebt heel uitvoerig geantwoord op de vragen over alle milieuaspecten, de opmaak van het MER en de vernieuwing van de vergunning. Het ontwerp-MER telt honderden pagina's. Daarin komt het aspect gezondheid in heel beperkte mate aan bod. Lucht, geluid enzovoort komen wel aan bod, maar gezondheid toch veel minder. U verwijst in uw antwoord naar buitenlandse studies. Misschien is het interessant dat dat hier voor onze luchthaven bijkomend wordt onderzocht. Staat u daarvoor open, of niet?

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, dank u wel voor het uitgebreide antwoord. Ik ben blij te horen dat er, zoals werd opgelegd door Europa, een soort van kostenbaten- of een kostenefficiëntie-analyse moet worden gemaakt, en dat u bereid bent daarin ook gezondheids- en duurzaamheidsaspecten op te nemen. Dat is belangrijk. Het is zoals collega De Coninck het zegt: het aspect gezondheid moet ook in het MER meer aandacht krijgen.

Ik had ook een vraag over het invoeren van geluids- en frequentienormen. Ik weet niet precies wat u daarop hebt geantwoord. Als u daarop hebt geantwoord, zal ik het lezen in het verslag, maar ik heb het gemist. Gezien de evolutie in de ons omringende landen en luchthavens, waar men meer aandacht heeft voor de gezondheidsaspecten en waar men bereid is om daarvan de consequenties te aanvaarden en bijvoorbeeld de nachtvluchten af te schaffen, brengt dat het risico met zich mee dat die allemaal naar hier verschuiven. Het ingediende ontwerp-MER en de plannen die Brussels Airport Company heeft voor Zaventem, baren ons enorm veel zorgen. Men

spreekt niet over minder maar over meer nachtvluchten en meer cargo. Ik hoor bij mijn collega's toch een bepaalde bezorgdheid en een aandacht voor de gezondheidsaspecten. Ik vind dat positief. Dank u voor uw lange antwoord. Laten we niet het risico lopen dat wat elders niet meer kan, uiteindelijk alleen nog in Zaventem zal kunnen. Daarvan zullen vooral al die omwonenden het grote slachtoffer zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, hartelijk dank voor uw uitgebreide antwoord. Ik had mij specifiek gefocust op de risicovolle stoffen en de volksgezondheid. U verwees naar het belang van de metingen van de luchtkwaliteit. Ik weet uiteraard dat stikstofoxide en fijn stof momenteel nauwgezet worden gemeten op twee meetpunten in de nabijheid van de luchthaven van Zaventem. Dat is uiteraard een goede zaak.

U hebt ook gezegd dat u de studie van BBL met de nodige aandacht onder de loep zult nemen en dat u daar rekening mee zult houden. U vond die goed opgesteld – ik denk dat dat uw bewoordingen waren. Het MER is lopende en wordt tegen juni 2023 goedgekeurd. Daar vind ik het belangrijk dat de risicovolle stoffen gemonitord worden, conform met hoe het in Nederland is gebeurd – en ze zijn uitgebreider dan de twee die nu worden gemeten. Vlaanderen moet dat op een wetenschappelijke manier en nauwgezet bekijken. Ik vraag daar in het kader van de volksgezondheid de nodige aandacht voor. Daarmee bedoel ik dat het meer moet zijn dan enkel aandacht besteden aan de huidige studie van BBL. Vlaanderen moet dit echt wel wetenschappelijk onderbouwd goed nakijken en bekijken waar we nog extra stappen moeten ondernemen, conform met wat in Nederland gebeurt. Dat wens ik bij dezen nog te benadrukken.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik heb mijn bedenkingen hier al een paar keer in deze commissie geformuleerd. Collega Steenwegen wijst er ook op: er is in de omliggende landen een evolutie aan de gang waarbij men luchthavens die dicht bij steden gelegen zijn, begint te herdenken. Men probeert een gezondere combinatie te vinden tussen aan de ene kant het economische belang dat er, zeker voor Zaventem, ontegensprekelijk is, en aan de andere kant de leefbaarheid en het draagvlak daarrond. Ik heb al een paar keer gezegd dat ik de indruk heb dat men in Zaventem aan het proberen is de omgekeerde kant uit te gaan en alles te verzamelen wat men elders wegstuurt. Ik heb de indruk dat men er bijzonder weinig aandacht heeft voor de leefbaarheid, waarover de vragen van de collega's gingen, maar ook voor de mate waarmee de burgers dit soort activiteiten aanvaarden. Hoe meer men daar doof voor blijft en hoe meer de mensen zien wat er in de omliggende landen gebeurt, waar men wel rekening houdt met het belang van gezondheid maar evengoed van leefbaarheid, van eigendommen en noem maar op, hoe moeilijker het draagvlak van de luchthaven te handhaven blijft. Dat zal ongetwijfeld ook weer leiden tot een hoop juridische procedures.

Het lijkt mij dus in ieders belang, ook in dat van de luchthaven, om toch een beetje een duidelijk pad te schetsen, waarbij we niet achteroplopen ten aanzien van de ons omringende landen, of de andere kant opgaan. Schiphol is ook geen klein luchthaventje. Schiphol heeft een gigantisch economisch belang voor Nederland. Maar daar gaat men wél een aantal evidente conclusies trekken over de negatieve effecten op de gezondheid en de grenzen die daarmee gepaard gaan. Het zou bijzonder onverstandig zijn indien men dat in Brussel, in Zaventem, niet zou doen. Ik hoop dat de Vlaamse Regering, die als vergunningverlener toch een rol speelt, daar mee het voortouw neemt.

Nog eens: het is in ieders belang dat dat op een verstandige manier wordt aangepakt, ook in dat van de luchthaven.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mevrouw De Coninck, het klopt dat er wat problemen of strubbelingen zijn binnen het overlegplatform. Wij hebben een aantal initiatieven gevraagd en voorgesteld. Ik hoop dat men die kan uitvoeren om het dan vlot te trekken. Wij zijn alvast vragende partij voor een goedwerkend platform. Dat is cruciaal. Zeker de lokale besturen die heel dicht bij de luchthaven liggen moeten mee worden opgenomen. Dat is een legitieme vraag.

Het MER-onderzoek is natuurlijk een verantwoordelijkheid van de aanvrager. We zullen het bijkomende onderzoek bekijken samen met collega-minister Crevits, die hiervoor bevoegd is. Ik zal dat zeker bekijken, om dat los van het MER-onderzoek te kunnen doen.

Collega Steenwegen, degelijke geluidsnormen voor nationale luchthavens zijn inderdaad de essentie. Die bevoegdheid wordt gedeeld met de federale overheid, wat de situatie zeer complex maakt. Vanuit de federale overheid krijgen we signalen dat daar zeer binnenkort een initiatief zou worden genomen. Wij wachten dat nog even af.

Collega De Vroe, wij volgen uiteraard de metingen nauwgezet op. Wij bekijken ook eventuele verdere stappen. Momenteel bekijken wij ook zeer grondig de studie van Envisa en BBL. Dat is een zeer grondige studie. Wij hebben aan onze diensten gevraagd om dat te bekijken en eventueel ook aan te vullen, of niet. Uiteraard zullen we daar vanuit Vlaanderen de lead in nemen.

Het Vlaams regeerakkoord stelt dat we de leefbaarheid van de regio moeten verzoenen met een duurzame luchthaven als economische motor. Wij delen alvast de bezorgdheid om steeds een leefbare luchthavenregio te behouden. Ik verwacht ook dat Brussels Airport Company het nodige zal doen voor de aanvraag, die we tegen de zomer verwachten. Wij zeggen hun dat ook. Als verantwoordelijke overheid, zowel vanuit Leefmilieu als vanuit Gezondheid, zullen wij daar het nodige voor doen.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, dank u wel voor uw bijkomende antwoorden. Ik kan hier enkel nog aan toevoegen dat ik er alle vertrouwen in heb dat de overheid dit zal opvolgen en onderzoeken. U zegt hier toch dat er aandacht voor is. Het zal moeten blijken. U zegt terecht dat de aanvrager hier niet de overheid is. U haalt aan dat u de studie van Envisa en dergelijke onder de loep neemt. Ik heb daar alle vertrouwen in. Wij zullen het, samen met de collega's, vanuit dit parlement zeker mee opvolgen of bewaken, zodat we de leefbaarheid en de duurzaamheid kunnen blijven verzoenen met de economische motor.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Collega's, het is duidelijk – en het is al jaren zo, iedereen weet dat – dat dit een heel complex dossier is. Er zijn op veel verschillende niveaus veel betrokkenen bij. Hoe terecht de vragen vanuit Vlaanderen ook zijn, wij moeten er alles aan doen, in het belang van de omwonenden van de luchthaven, om tot overeenstemming, tot akkoorden en tot samenwerking te komen. Wij hebben er alle belang bij dat wij daar alles aan doen. We zullen het daarover morgen in de commissie nog hebben. Dit is een oproep om ons zo goed en zo coöperatief mogelijk op te stellen, want anders zullen we er niet geraken. Het is echt de vraag vanuit de omgeving dat we in de toekomst de uitdaging van de luchthaven aanpakken. Het is een belangrijke economische motor. Maar we moeten ervoor zorgen dat hij gepaard gaat met leefbaarheid voor de omwonenden.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): De collega's zegden al heel veel. De leefbaarheid is inderdaad heel belangrijk. Het gaat altijd om een evenwicht tussen de economie

en de leefbaarheid. Minister, u hebt daar heel correct naar verwezen. Ik wil u bedanken voor het feit dat u bent ingegaan op mijn verzoek om extra aandacht te besteden aan die risicovolle stoffen. Ik zal dat dossier zeker nauwgezet opvolgen. In het kader van de duurzaamheid en de leefbaarheid is het belangrijk dat dit extra wordt gemonitord en opgevolgd en zeker ook wordt meegenomen in het MER.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Natuurherstelwet – 2267 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, de afgelopen dagen en weken lezen we continu berichten over de Natuurherstelwet. Dat is ook niet onlogisch, want binnenkort wordt over die Natuurherstelwet gestemd.

Die Natuurherstelwet zal bindende doelen vastleggen voor kwaliteitsvolle natuur in alle lidstaten. De Europese Commissie stelde als doel om tegen 2030 voor ten minste 20 procent van de land- en zeegebieden van de EU maatregelen voor natuurherstel in te voeren en dit tegen 2050 uiteindelijk uit te breiden tot alle ecosystemen die herstel behoeven. Elke lidstaat zal daarvoor natuurherstelplannen moeten opstellen. De commissie Leefmilieu van het Europees Parlement maakte reeds kenbaar dat, in lijn met wat op biodiversiteits-COP15 (Conferentie van de Partijen) werd afgesproken, het percentage moet worden opgetrokken tot 30 procent.

U weet dat volgens het laatste Natuurrapport uit 2020 de Vlaamse natuur een slecht rapport kreeg. Drie van de 44 Europees beschermde habitats zijn in goede staat. De voorbije halve eeuw ging 75 procent van de Vlaamse wetlands verloren: natte gebieden met waardevolle natuur en belangrijke buffers tegen droogte en overstromingen. Het potentieel voor herstel van die natte natuur is 147.000 hectare, of 85 procent van wat verloren ging.

Minister, ik ondervroeg u al meerdere keren over die Europese Natuurherstelwet. Uw laatste antwoord in de commissie van 31 mei 2022 op een vraag of u al een standpunt van Vlaanderen had over de Natuurherstelwet luidde: "Ik zal zorgen dat Vlaanderen een standpunt heeft ten aanzien van het natuurherstelplan zodra het voorstel van de Europese Commissie bekend is en behandeld wordt in de Raad van de Europese Unie. Zoals u weet, zal België met een gecoördineerd standpunt moeten komen, steunend op de bevoegdheidsverdeling binnen onze staatsstructuur. Het Belgische standpunt wordt vastgesteld volgens de geldende coördinatiemechanismen. Voordien zal Vlaanderen dus een standpunt moeten hebben, en ik zal ervoor zorgen dat dit ook tijdig gebeurt."

U antwoordde ook: "In uitvoering van de Europese Biodiversiteitsstrategie 2030 heeft de Europese Commissie door middel van een 'guidance document' richting gegeven hoe de begrippen 'beschermde natuur' en 'strikt beschermde natuur' geïnterpreteerd moeten worden in de context van het engagement dat de Europese Commissie vraagt van de lidstaten van de EU. We zullen binnen de Interministeriële Conferentie (IMC) Leefmilieu binnenkort ook voorstellen dat België wel degelijk die uitdaging aanneemt en dat daar samenwerking wordt opgezet, zodat elke betrokken entiteit binnen de eigen bevoegdheden het best passende engagement zal voorbereiden als bijdrage vanuit België aan de door de Europese Commissie gestelde uitdaging."

Het is dus duidelijk dat er een standpunt moet komen en dat het belangrijk is dat Vlaanderen dat standpunt uit om samen met de andere gewesten te kunnen wegen op het Europese beleid. Ik wil nog eens herhalen hoe belangrijk het is om voldoende inspanningen te leveren om onze natuur te beschermen. Uit een begeleidende studie bij die Europese Natuurherstelwet, is de impact van die wet becijferd. Daar kwam heel duidelijk naar voren dat elke euro die wordt geïnvesteerd in de Europese natuur, veelvouden ervan oplevert.

Minister, welk standpunt heeft de Vlaamse Regering ingenomen met betrekking tot de Natuurherstelwet? Hebt u dat standpunt al overgemaakt zodat België een standpunt kan innemen? Indien niet, wanneer zal dit standpunt bezorgd worden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Wij moeten inderdaad ons standpunt over de Natuurherstelwet nog finaal afkloppen. De besprekingen lopen op grond van een externe impactstudie.

Uiteraard ben ik voorstander van natuurherstel en -bescherming. Dat spreekt voor zich. We hebben nog heel wat werk te verrichten met betrekking tot de speciale beschermingszones (SBZ's). We proberen het nodige te doen.

Nederland is per definitie tegen. Ik ga niet zeggen dat wij tegen de Natuurherstelwet of wat dan ook zijn. Ik vind het belangrijk om aan natuurherstel te doen, maar de vraag is of men dat in heel Vlaanderen gaat doen, want dan is het onmogelijk om nog andere activiteiten te doen, dan wel of men het beperkt tot die SBZ's. Ik vind dat we dat echt wel moeten doen.

Wij zijn nu een impactanalyse aan het doen. Er is eerst de Europese Raad, dan moet het nog naar het parlement, en dan zal er nog een hele discussie zijn, want ik heb begrepen dat men tot een consensus wil komen. Wij gaan de gevolgen goed in kaart brengen zodat een gefundeerd en weloverwogen standpunt ingenomen kan worden.

Binnen de opgezette coördinatiemechanismen, zowel intern-Vlaams als intergewestelijk en federaal, wordt hard gewerkt en bereiken we stapsgewijs gezamenlijke standpunten. Wel heeft Vlaanderen bijvoorbeeld aangestuurd op een studievoorbehoud met betrekking tot het verslechteringsverbod in artikel 4, punt 7, en volgende van het ontwerp Natuurherstelwet. Vanuit België is er een studievoorbehoud voor artikel 6, artikel 8 en artikel 9. Dit studievoorbehoud is voorlopig aanvaard binnen de Vlaamse en Belgische coördinatiemechanismen. Het standpunt ten aanzien van dat artikel 4 zal volgen na de vermelde impactanalyse. Dat wordt nog vervolgd.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, mijn vraag was natuurlijk wel wanneer u dat standpunt zult overmaken, want de tijd dringt. Er is al eens afgesproken dat u op 27 maart de resultaten van uw impactanalyse en dus het standpunt van Vlaanderen ging meedelen. We zijn ondertussen 18 april, en ik hoor u nog altijd zeggen dat u ermee bezig bent. Mijn vraag is heel concreet: wanneer zult u dat standpunt overmaken?

Ik hoor u vertellen over een impactstudie. Ik heb ook gelezen in het blaadje van de Boerenbond dat zij bezig zijn met een impactstudie. Ik zou eigenlijk wel willen weten hoe die impactstudie wordt aangepakt. Zal dat alleen maar gebaseerd zijn op de mogelijke nadelen voor individuele ondernemers, of worden bij die impactstudie die u nu laat uitvoeren, ook de voordelen die die Natuurherstelwet met zich meebrengt, opgenomen? Het is natuurlijk belangrijk dat men de positieve en de negatieve impact samen bekijkt en niet alleen focust op wat mogelijk voor een aantal mensen een negatieve impact zou kunnen betekenen. Het lijkt me heel belangrijk dat die twee in de weegschaal worden gelegd en dat dan een conclusie

wordt getrokken in plaats van alleen maar te focussen op de mogelijke negatieve impact, wat ik lees in het blad van Boerenbond.

Minister, wat is de focus van die impactstudie? Zitten daar ook de voordelen van die Natuurherstelwet voor Vlaanderen en voor de Vlaamse burger in of focust men enkel op de negatieve effecten voor een aantal sectoren? Wanneer krijgen we die resultaten te zien? Wanneer gaat u uw standpunt overmaken aan de andere regio's zodat zij een gedragen Belgisch standpunt kunnen vertolken?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Collega Schauvliege, dank u wel voor de vraag. Het is natuurlijk zo dat die Europese Natuurherstelwet een ambitie is die wij hier allemaal delen: natuurherstel, natuur verbeteren, de zorg voor de natuur. De vraag is of de methodiek die de Europese Commissie voorstelt, de juiste is. Zijn we gebaat bij extra nieuwe beschermingsregels die rechtstreeks afdwingbaar zijn, die niet alleen effecten hebben op sommige sectoren, maar die regio's als die van ons, als Vlaanderen, waar we heel veel diverse functies op een hele kleine oppervlakte combineren, echt dreigen vast te rijden? Dat zegt niet de Boerenbond, mevrouw Schauvliege, dat staat bijna letterlijk in een brief van de minister aan de Tweede Kamer in Nederland, als dat een iets objectievere bron voor u zou kunnen zijn. Dat gaat over een oprechte bezorgdheid dat regio's als die van ons, nogmaals, die heel veel diverse functies op een heel kleine oppervlakte combineren, door het instrument van die bindende regels dreigen vast te rijden.

Minister, op welke manier aligneren wij ons met het buitenland? Zijn er contacten om ook in Europa dat signaal en die context duidelijk op tafel te leggen en aan bod te brengen? Ik denk, zonder een impactstudie te hebben gezien maar waar ik ook benieuwd naar ben, dat we op onze hoede moeten zijn en vandaag niet de problemen van over twintig jaar moeten creëren.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Voorzitter, minister, collega's, ik wil ook even tussenkomen over de Natuurherstelwet. We moeten aandacht hebben voor de versterking van de biodiversiteit. Dat is helemaal niet de discussie. Het gaat wel over de wijze waarop de Natuurherstelwet dit doet. Dat is voor ons heel duidelijk onaanvaardbaar, omdat wij overtuigd zijn dat de sociaal-economische gevolgen in Vlaanderen buitenproportioneel zijn ten opzichte van de natuurwinsten die zouden worden geboekt omdat we in Vlaanderen met heel veel functies bij elkaar zitten. De wet houdt namelijk geen rekening met de specifieke context, waardoor niet alleen heel wat Vlaamse bedrijven maar ook woningbouw, energie-infrastructuur en dergelijke zouden kunnen worden getroffen.

De Natuurherstelwet stelt eenzijdige biodiversiteitsdoelstellingen op die juridisch verankerd worden en die veel verder gaan dan wat de Habitatrichtlijn vraagt en waarbij zelfs doelstellingen buiten Natura 2000-gebieden worden gelegd. Als we één ding geleerd hebben uit de stikstofdiscussie, is het toch wel dat dat onrealistisch is.

Daarenboven wordt er nog eens een verslechteringsverbod voorgesteld alsof natuur, omgeving of klimaat zich als een aan- en uitknop laten dirigeren.

Minister, daarom is er onze uitdrukkelijke vraag om vanuit Vlaanderen, uiteraard in overleg met België, bondgenootschappen aan te gaan met onder andere Nederland, Denemarken en andere landen, waarvoor het duidelijk is dat de aanpak van de huidige Natuurherstelwet niet de gewenste methodiek is.

Minister, ik begrijp dat het debat nog loopt, ook federaal. Er zijn een aantal DGE's geweest. Ik heb ondertussen ook vastgesteld dat België een standpunt had ingenomen in december. Ik was een beetje verrast door hun optimistische, positieve

houding, zeker als ik hoor dat Vlaanderen in dezen zijn standpunt nog moet bespreken. Was die houding overlegd met Vlaanderen? Was u ervan op de hoogte? Staat u achter dat standpunt of kunt u de redenering die ik daarnet heb opgebouwd, volgen? Ik meende begrepen te hebben uit uw tussenkomst dat dat ook wel uw bezorgdheden zijn. Kunt u die redenering volgen en zoekt u ook die bondgenootschappen om dat punt waar te maken?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik ben helemaal voor bondgenootschappen, maar ik denk dat we dan wel moeten zorgen dat we dat niet al te opportunistisch doen, want dan ben ik er ook voor dat we een bondgenootschap aangaan met Nederland als het gaat over de beoordeling van luchthavens bijvoorbeeld. We moeten niet aan cherrypicking doen, want dat zou slecht kunnen uitvallen.

Ik ben me bewust van de bezorgdheid en van de problemen die de Europese regelgeving die nu voorligt, zou kunnen betekenen voor een klein en dichtbevolkt land. Maar ik ben evengoed bezorgd – en ik hoop, minister, dat de Vlaamse Regering die lijn mee wil volgen – over de impliciete redenering dat omdat we nu eenmaal een dichtbevolkt land zijn met heel veel verschillende functies, de biodiversiteit er maar tussenuit moet vallen of in een paar hoekjes gaan zitten waar het geen kwaad kan. Zo werkt natuurlijk ook biodiversiteit niet. Op dat vlak is het geen interpretatie te goeder trouw van de Europese doelstellingen, laat staan van de wetgeving. Ik mag toch hopen dat de Vlaamse Regering evengoed oog heeft voor het vinden van alternatieven en niet alleen maar met de voeten op de rem wil gaan staan. Want dat er een probleem is met handhaving van biodiversiteit in Vlaanderen, is een realiteit. Dat we dat trouwens als Vlaamse overheid erkennen en daar geld aan besteden om dat op te lossen en daaraan tegemoet te komen, is ook een realiteit.

Het zou dus al te gek zijn dat de Vlaamse Regering met de ene hand belastinggeld gebruikt om biodiversiteit te stimuleren en met de andere hand Europese wetgeving probeert af te dwingen die zorgt dat die biodiversiteit precies verdwijnt. We kunnen natuurlijk zoals een hamster blijven rondlopen, maar het is niet omdat we een dichtbevolkte regio zijn dat er geen ruimte is en geen belang, ook economisch en maatschappelijk belang trouwens, bij het beschermen van die biodiversiteit, en dat u dat met één beweging in de hoek moet schuiven omdat het niet kan. Ik mag dus hopen dat dat niet de manier is waarop de Vlaamse Regering zal optreden op Europees niveau.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, Vlaanderen is moeilijk vergelijkbaar met om het even welk ander Europees land, tenzij misschien Luxemburg, en dan nog. Men heeft een stad en men heeft een soort platteland. Met Nederland is het zelfs ook niet vergelijkbaar. De Randstad heeft een veel grotere bevolkingsdichtheid dan de rest van Nederland. Vlaanderen is op dat vlak toch wel een uitzondering, denk ik.

Ik heb al eens eerder gewezen op het feit dat het moeilijk is om over het biodiversiteitspact in Amerika nu al een uitspraak te doen omdat men niet weet wat dat over twintig jaar gaat geven. Ik wil u ook wijzen op uw uitspraken en Twitterberichten en ook hier in de commissie, waarin u zegt dat de partijen eraan moeten denken dat wat ze op Europees vlak stemmen, ook voor ons zijn gevolgen heeft. In dat opzicht denk ik dat zeer goed moet worden overwogen wat wij gaan voorstellen en dat er een fatsoenlijke balans is. Niemand is tegen biodiversiteit, niemand is tegen natuur, maar het moet wel in balans zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Pieters, daarom bekijk ik studies en dergelijke altijd zeer goed, ook de uitbreiding van het Europese ETS-systeem (emissions trading system), vooraleer we een standpunt bepalen binnen Europa. Ook voor de Europese Natuurherstelwet gaan we dat doen. We gaan kijken wat de juridische gevolgen zijn, wat de impact is op mobiliteit, hernieuwbare energie, woningbouw, economie, landbouw en natuurlijk ook de voordelen voor natuur.

Collega Tobback, ik denk dat we zeker niet op de rem zullen staan. Ik heb me heel uitdrukkelijk uitgesproken voor de natuur die we hier in Vlaanderen hebben. Maar niet heel Vlaanderen is natuur. Ik vind dat we ons goed moeten focussen op de ruimte die voorzien is voor natuur en dat we daar aan natuurherstel en natuurbescherming moeten doen. In die zin zijn we met de noordse landen in overleg. Nederland staat volledig op de rem. Ik weet niet hoe dat komt. Misschien komt dat door alles wat ze meemaken met het stikstof. Ook met Nederland zijn we in overleg, maar we zouden vooral willen wegen op wat er finaal zal komen vanuit Europa. Het is onder het voorzitterschap van Zweden dat de Europese Natuurherstelwet er komt.

Maar als men binnenkort voor alles een passende beoordeling moet vragen en men zelfs voor een klein park in zijn dorp natuurherstel moet doen? We moeten ook wel zorgen dat de bevolking geen degout krijgt van natuur. Dat is een grote bezorgdheid van mij. Daar moeten we echt wel mee opletten. Stikstof hebben we gehad. Dat was al niet fraai. Ik ben voor natuur en voor natuurherstel en absoluut voor natuurbescherming, maar ik denk dat we de juiste evenwichten moeten opzoeken.

We zullen onze stem binnen Europa laten horen. Het moet, zoals ik heb gezegd, naar het Europees Parlement. Men heeft al aangegeven dat men een consensus wil. Aangezien er al landen zijn die zeggen dat het misschien voor sommige landen oké is maar voor sommige gebieden helemaal niet, zal er nog een evenwicht moeten worden gezocht binnen Europa. Wij gaan aan de hand van de analyse die de Vlaamse overheid zelf maakt, en geen organisatie, mevrouw Schauvliege, een standpuntbepaling doen. Ik denk dat de federale overheid intern nog tot een vergelijk moet komen. Het gaat daar ook nog een beetje alle richtingen uit

Dat we natuur moeten herstellen binnen de bestemde ruimte, spreekt voor zich. Maar als we straks of overmorgen voor alles een passende beoordeling zullen moeten vragen, kan dat wel heel ver gaan, tot het kleine parkje in een dorp. Daarom moeten we de impactstudie goed overwegen. Nogmaals, we moeten vooral de natuur die we hebben in de ruimte die we hebben, herstellen en beschermen. Dat spreekt voor zich. We hebben daar nog een gigantische inhaalbeweging te maken. We moeten vooral ook zorgen dat op den duur de burger geen degout krijgt. Dat is mijn grootste bezorgdheid en daar moeten we echt wel voor opletten.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik hoor u van alles vertellen. Het gaat een beetje alle kanten op. Maar ik hoor vooral geen antwoord op mijn vraag: wanneer zal de Vlaamse Regering haar standpunt overmaken aan de andere regio's om een gezamenlijk standpunt aan Europa over te maken? Ik hoor ook geen antwoord op de vraag of die impactstudie ook de positieve effecten van natuur zal meenemen. Ik hoor vooral praten over de impact op landbouw, industrie, infrastructuur en stedenbouw. Maar het is wel essentieel dat men de volledige impact bekijkt, dus ook de positieve.

Ik ben het ermee eens dat we moeten zorgen dat burgers geen degout krijgen van natuur, maar uw kop in het zand steken, is natuurlijk een pak erger. Ik hoor dat hier wordt gesteld dat we ons niet mogen vastrijden, maar als we niets doen, dan pas gaan we ons vastrijden. Een zeer dichtbevolkte regio als Vlaanderen is een extra reden waarom we extra inspanningen moeten doen.

We hebben de stikstofdiscussie gehad. Eigenlijk is ze nog volle bak bezig. We hebben gezien wat het oplevert als men jarenlang zijn kop in het zand steekt. Nu wordt het precies nog erger. Nu gaat u zelfs het probleem negeren. Minister, ik roep u op om zo snel mogelijk de intentie die u ook op de COP in Montreal hebt verklaard, namelijk dat 30 procent van de oppervlakte natuur zou moeten zijn, waar te maken. Dat hebt u rigoureuus onderschreven. Alle partners in de Vlaamse Regering en alle partners in de Federale Regering hebben onderschreven om dat ook te vertalen in een straf en constructief standpunt rond de Natuurherstelwet, zodat we eindelijk stappen vooruit zetten in de richting van een beter beschermde natuur in Vlaanderen en in Europa.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.